UNIVERSITAS

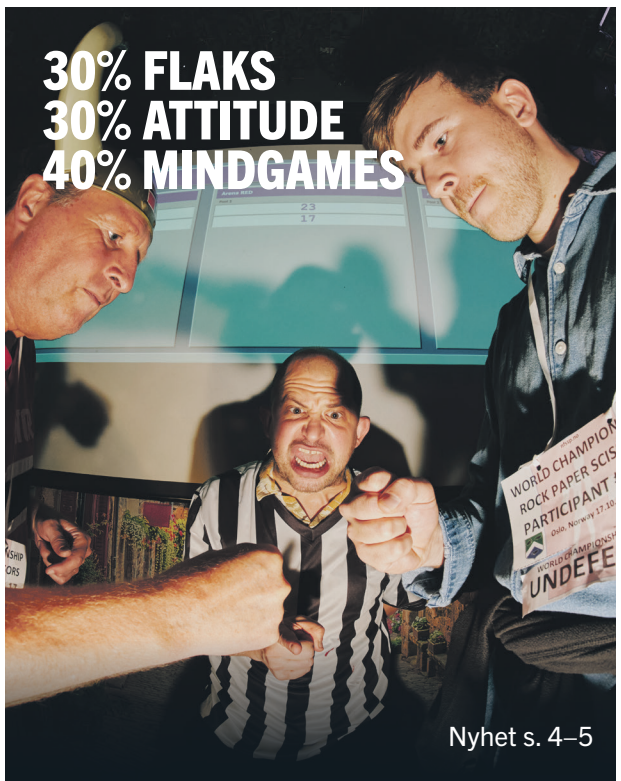
Norges største studentavis | Utgave 25 årgang 80 | www.universitas.no | Torsdag 29. oktober 2026

SLIK FÅR DU JOBB ETTER STUDIENE

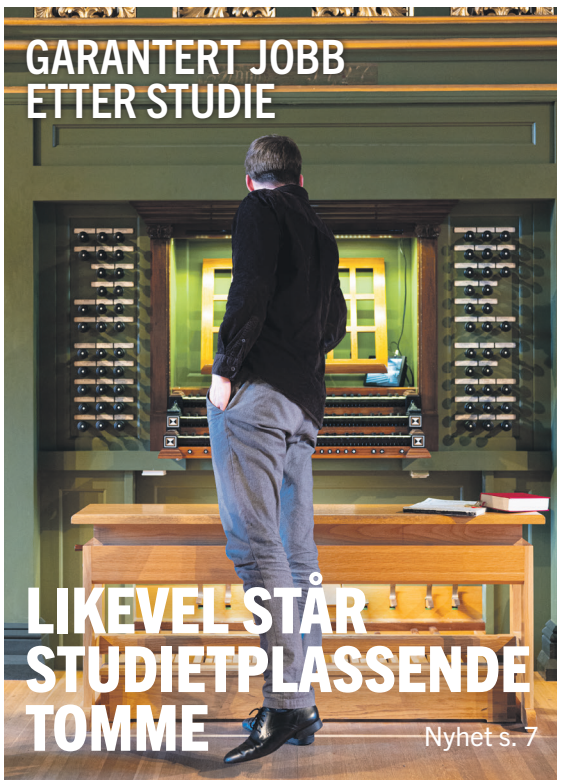
IFØLGE

Arbeidsgivere | Karriereveiledere | Studenter

Nyhet s. 8–11

Nyhet s. 4–5

Nyhet s. 7

Kultur s. 17–19

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør:	**Ingemar Stirling Gundersen**
stirlingingemar@gmail.com	901 70 672
Nyhetsredaktør:	**Ella Jørgenvåg Svendsen**
ELJS@hotmail.no	941 27 058
Fotosjef:	**Shilan Sari**
Desksjef:	**Emilie Sveinsson**
Nettredaktør:	**Emil Kvebæk Øvretveit**
Uttegner:	**Emilie Sveinsson**
Uttegner:	**Maria Mogens Bø**
Uttegner:	**Sigurd Graaberget**
Uttegner:	**Fabian Lenschow**
Deskjournalist:	**Åsne Skeie**
Korrekturssjef:	**Mia Huse**
Daglig leder:	**Maryam Amini**
Besøksadresse:	Moltke Moes vei 33
Post:	Boks 3 Blindern, 0313 Oslo
Epost:	universitas@universitas.no
Nettside:	www.universitas.no

REDAKTØRANSVAR

- *Universitas er en avis for og av studenter for læ-restedene tilknyttet Studentsamskipnaden SiO.*
- *Universitas arbeider etter Vær varsom-plaka-tens regler for god presseskikk.*
- *Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.*

VELFERDSTINGET I OSLO OG AKERSHUS

Det er lys i enden av tunellen

Ingemar Stirling Gundersen,
Ansvarlig redaktør

For et par uker siden lanserte vi Universitas' jubileumsmagasin. I denne utgaven fantes et gjennomgående, forbilledlig tema: «fremtidsoptimisme». Tidligere generasjoners journalister og redaktører i avisen uttrykte et langt lysere syn på fremtiden enn hva vi i avisa gjør i dag Optimismen, som hadde sin storhetstid på på 1990-tallet, har for lengst blitt erstattet av en bedøvende pessimisme.

Gen Z er helt klart bekymringenes generasjon. Det er både trist og veldig forståelig, og det føles som hundre år siden murens fall og den påfølgende troen på en bedre verden. Også jeg er et symptom på egen generasjon. Fremtidspessimismen møter meg hver dag. Om det ikke er jobbfremtiden, er det den økonomiske situasjonen. Om det ikke er bekymring for hvordan kunstig intelligens kommer til å ødelegge alt som er kult i verden, er det bekymringen for å ikke komme inn på boligmarkedet før neste stopp er gamlehjemmet. Vi lever i verdens beste land, og det er egentlig helt absurd at en slik pessimisme skal påvirke hverdagen vår.

I denne ukens Universitas har vi en stor kartlegging over tips til hvordan man kommer inn på arbeidsmarkedet. De fleste tallene går i gal retning, og arbeidsledigheten øker i alle sektorer. Vi journalister, fotografer, uttegnere og illustratører er redde for om vi noensinne kommer til å få fast jobb i bransjen, og ser man ut vinduet, er ikke situasjonen stort bedre. KI-trusselen er overveldende, høyrepopulismens oppgang ser aldri ut til å snu og den geopolitiske situasjonen er stadig vekk anspent og ekspanderende.

Etter at flere og flere land har gått høyrepopulismens vei, kom det en sårt etterspurt gladnyhet i utenrikspolitikken. Ikke bare én, men to. I Brasil skjedde det umulige, og president Lula slo den autoritære Flavio Bolsonaro. Dette som første kandidat noensinne etter å ha tapt første valgrunde. I Serbia ble den autoritære presidenten Aleksandar Vucic slått ned i støvlene av Studentlisten, en konstellasjon av studenter som nektet mer korrupsjon, angrep på pressefriheten og nedbygging av demokratiet.

Brasilianerne og serberne er tvunget til å forholde seg til et mye mer dystopisk fremtidsbilde enn oss nordmenn. I Norge har vi tross alt ikke opplevd statskuppforsøk lik det i Brasil, der den avtroppende presidenten prøvde å ta over makten på voldelig vis, korrumpere hele statsapparatet og avdemokratisere Brasil. I Serbia har deler av samfunnets infrastruktur kollapset, staten har vært gjennomkorrupt i mange tiår og aktivister er blitt fengslet og nedkjempet på voldelig vis. Opposisjonen mot det autoritære og korrupte ble i håpløshetens tid beseiret av håp.

Norge er heldigvis ikke i situasjonen noen av disse landene er. Vi har det stort sett ganske bra, men desto merkeligere er det at generasjonen vår er preget av fremtidspessimisme. Jeg håper vi kan se til Brasil og Serbia for å la oss inspirere av hvordan håp kan endre ting til det bedre. Trenden trenger ikke å være en permanent nedadgående spiral! Det kommer en varm og fin morgen etter en kald og mørk natt. Alle må gå i oss selv - også jeg.

Vi får nok jobb og bolig en eller annen gang, og en god fremtid, så lenge vi tenner håpet.

felles seminar, der vi må finne ut av ting. Hvordan kan vi gjøre det fett å si ifra? Jeg inviterer til guttavors med høy føring av banneord, pils, sigg og baris. Da skal vi finne ut hvordan vi kan endre holdningene rundt kvinner. Ikke fordi vi er en gjeng woke Tante Sofieer som håper det vil gi oss poeng på «pick-me»-tabellen, men fordi det er vår fordømte plikt.

Arkivaren av Åsne «Sneiper'n» Skeie

Arkivaren

Kulturpessimisme I

Et eller annet sted i bunken av AI-apokalypse, studentdemonstrasjoner, krig, klima- lese- og boligkrise kan vi slenge inn kåthetskrise også. I Universitas 10. februar 2022 kunne man lese at 1 av 10 mannlige studenter bruker Viagra for å holde ut lenger i senga. Eller, som «Jens» kalte det: «For å få et godt rykte blant jentene». Nyheten gjør seg stadig: I juni 2026 viste en rapport fra Reform ressurssenter for menn at 13,5 prosent av unge menn bruker potensfremmende midler. Det gikk jo ellers bedre med sexvanene våre! Vi er blitt bedre til å spørre om samtykke og til å bruke kondom. Utbredelsen av klamydia er på retrett. Pornoforbruket går ned. Men ståpikk, det skal altså fortsatt fakes. Synd hvis det er dét som skal utvide orgasmegapet mellom kvinner og menn ytterligere.

Universitas, 10. februar 2022

Kulturpessimisme II

Våren 1968 slo franske studenter seg sammen til en generalstreik som utviklet seg til gatekamper og baskettak med politiet i Paris. Bevegelsen, som krevde større innflytelse over undervisningen og organiseringen av universitetene, spredte seg over hele Europa, også til Oslo. I årene etter okkuperte studentene på Filosofisk institutt hele niende etasje på det daværende historisk-filosofiske fakultet på Blindern, gikk i demonstrasjonstog og holdt såkalte sitt-ned-aksjoner hvor de nektet å flytte seg. Parallellene til forrige ukes studentdemonstrasjoner mot dårlige utdannelsesforhold, klimaforandringer og leveforhold i Frankrike er slående. Men der 68 ´erne sa tydelig ifra overfor universitetsmodellens dreining mot standardisering og markedstenking, sitter nåtidens norske studenter på gjerdet. Hva skjedde med de unges evne til mobilisering? Motstand behøver ikke bety plyndring og slåsskamp for å få gjennomslag.

Universitas, nr. 4 1970

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Ta ansvar og forby KI som læringsverktøy

Stanken av hjerneråte og ansvarsfraskrivelse sprer seg på norske universiteter. Har kunstig intelligens gjort oss for dumme til å verne om den frie tenkningen?

Kunstig intelligens

Åsne Skeie,
journalist hos Universitas

Generasjonen som fikk stukket Ipader i hånda på barneskolen er blitt studenter, og kunstig intelligens (KI) er det nye læringsverktøyet. 9 av 10 studenter bruker KI, og vi trenger ikke lenger å skjule det. Samtidig som at universitetene ikke aner hvordan de nå skal bedømme innleveringer og eksamensbesvarelser, *oppfordrer* flere studieprogrammer studentene til å bruke KI.

Det skjer til tross for at universitetene mangler klare retningslinjer for bruk. Til tross for at teknologien uthuler livsviktige naturressurser, bidrar til massive klimagassutslipp, utnytter arbeidere i det globale sør og kontrolleres av fascistiske tekmoguler. Og kanskje verst av alt, siden det er utdannelse vi snakker om: Til tross for at teknologien gjør oss dummere.

Et sted i dypet av Universitetet i Oslo (UiO)s hjemmeside står det at man ikke skal bruke KI til å produsere eget arbeid. Men når det viser seg at selv filosofiprofessorer som Lars Svendsen lar KI skrive bøkene sine, er det ingen tvil om at også studentene litt for ofte velger minste motstands vei. Om det så «bare» skulle være snakk om analysearbeid, tabeller eller oppsummeringer – enhver prompt er et tap av intuisjon, kreativitet og dømmekraft.

KI tilbyr en uimotståelig fristelse til å hoppe bukk over mellomregningene. Det *er* menneskelig å bli tiltrukket av kjappe svar. Men chatbotene reduserer oss fort til passive konsumenter av friksjonsløst innhold. Dypere forståelse kommer av å kjempe med fagstoffet, hale seg gjennom det komplekse, lære av egne feil og dvele ved det vanskelige. Når vi bruker KI, mister vi ikke bare muligheten for menneskelig fordypelse. Vi frasier oss også tilfredsstillelsen og selvtilliten som følger med å ha *laget noe selv.* For når vi erfarer at vi faktisk kan skape noe, tror vi ganske enkelt mer på egne evner.

«Jeg ville aldri kommet gjennom pensum uten KI», overhørte jeg en medstudent på filosofistudiet si. Ja, studenter som bruker KI kan sikkert levere imponerende resultater og større output. Og ja, vi kan alltids produsere mer, la akademia drukne i alskens artikler som ingen noensinne leser og hindre det som virkelig er nyskapende i å skinne gjennom. Men det er gammelt nytt at effektivisering og ny teknologi *sjeldent* gir mer tid og flere ressurser til vanlige ansatte. Optimalisering har det i stedet med å gavne dem på toppen. For det er ikke til å stikke under en stol at flere av de rikeste menneskene i verden eier selskaper som enten skaper eller arbeider med KI. Uansett hvor personvernsikker UiOs egen chatbot, «UiO GPT», måtte være, er det et faktum at «tjenesten» trekker på data fra OpenAI, og dermed er med på å finansiere Sam Altmans tek-herredømme.

Hvis ikke universitetene skal få oss til å tenke – hvem skal gjøre det da?

Løfter vi blikket fra den enkelte students læringsutbytte til betydningen av KI-bruk på samfunnsnivå, kan man, som nobelprisvinner i økonomi Daron Acemoglu, argumentere for at vår kollektive evne til å tenke er i ferd med å forvitre. Med andre ord: Når vi med åpne øyne investerer mindre i å lære å tenke selv, tar vi også et aktivt valg om å la samfunnets samlede kunnskap og innsikt skrumpe.

Når alle inkorporerer språkmodellenes standardiserte måte å forstå ting på, fås det flere forskere kaller en «homogenisering» av tankemønstre. Tekselskapene bedriver med det ikke bare digital og geografisk imperialisme i form av monopolistiske søkemotorer og plasseringen av energikrevende datasentre. De sniker også inn en stille kolonialisering av hodene våre.

Når KI-svarene i tillegg er basert på data fra i går, er det vanskelig å forestille seg hvordan vi skal tenke nytt om fremtiden. Universiteter som gjør oss til uengasjerte forbrukere av sjelløse KI-svar undergraver derfor både seg selv og sitt samfunnsoppdrag.

At en og annen enkeltstudent har viljestyrke nok til å avstå fra å bruke KI, betyr lite i den føydalistiske størrelsesordenen tech-oligarkene opererer i. Men større institusjoner har et valg. Så vær så snill: Ta ansvar og forby KI som læringsverktøy. Hvis ikke universitetene skal få oss til å tenke – hvem skal gjøre det da?

Nyhetsredaktør: **Ella Jørgenvåg Svendsen**
eljs@hotmail.no 941 27 058

NYHET

Forskare velger å tie

Det er spesielt ett forskningsområde forskere velger å tie om i Danmark: Palestina og Israel. Det kommer frem i en del av en pågående maktutredning i Danmark. Det skriver Khrono.
«Ingen forskere ved danske universiteter blir bedt om å tie om Israel, Palestina og Gaza. Likevel er det mange som tier. De utsetter arrangementer, sier nei til mediene og lar være å ta opp temaet med kolleger. Ikke fordi noen har bedt dem om det, men fordi de har lært at det kan koste dem å snakke.»
Det skriver Nanna Mik-Meyer i en kronikk i avisa Politiken. Hun er en del av forskningsledelsen for maktutredningen og professor ved Copehagen Business School. I et intervju med Khrono forteller hun at forskere i dag er veldig bevviste på hva de sier og hvordan de diskuterer ulike emner. Av andre tema trekkes blant annet kjønn, migrasjon, islam og klima frem.
Hun understreker at det ikke er slik at forskere ikke ønsker å snakke med politikere og journalister. Men de frykter at ting skal komme ut av kontroll og at de dermed vil miste en mer nyansert tilnærming til forskningen deres.
– Dette skaper naturlig nok mye frykt, i verste fall frykter de til og med for egen stilling, sier hun.

Potetskrella

VM I STEIN, SAKS, PAPIR:

Penger, *passion* og ps

Stein, saks papir er så mye mer enn tilfeldige bevegelser. Spillets status som både sport og konfliktsløsnings-metode vokser etter en svett kveld som VM-deltagere.

VM i stein-saks-papir

Tekst Albert Randsborg og Elisa Turcato Bakken
Foto Jonas Sandboe

REGELBUNDET: Dommeren biter deg nok i hånden hvis ikke papirtrekket presenteres riktig.

– Det er utvilsomt en veldig mørk verden vi lever i! Det er mer populært å sende bomber over grenser enn å ønske noen velkommen over dem. Vi er her i dag for å vise en overlegen måte å forenes på tvers av nasjoner.

Presidenten i Norsk forbund for stein, saks, papir (NFSSP) roper fra scenen under den ærverdige åpningsseremonien. De leker ikke VM på Kiosken Bar i Oslo sentrum.

Reglene er velkjente. Saks slår papir, papir slår stein, stein slår saks. Dommeren setter tempo, en, to, tre, fir! Skarpe håndbevegelser og høye rop følger med. NFSSP inviterer til verdensmesterskap, hvor både veteraner og amatører er velkomne til å delta. Sist Universitas var her, på NM i 2023, kom journalisten helt til finalen og fikk andreplass. Standarden er altså satt. Hvor langt kan vi komme denne gangen?

Oppklarende prosentfordeling

Rundt 150 spillere er påmeldt. Tre scener arrangerer turneringskamper samtidig. Parallelt med den etablerte turneringen spilles det *street* i folkemengden. Her vedder man med falske utdelte penger. Seddelbunkene vokser og folk er ville i øynene.

– Jeg har tro på meg selv. Jeg er rask og har lest meg opp på forhånd.

Det sier Siri Heimdal Knudsen (22). Sammen med to venner håper hun at kvelden kan by på nye utfordringer.

PENGEBUNKER: Det er lett å bli høy på pæra, men et skjebnesvangert *set* ligger alltid rundt neste sving.

– Jeg kommer til å åpne med papir. Chatgpt sa at det er lurt å åpne med papir. Jenter starter oftere med saks, gutter starter oftere med stein. Jeg tror gutter har fordel fordi de er mer selvsikre, sier Knudsen.

Casey Wilson (38) er enig i at sporten balanserer på en knivsegg mellom generell aura og taktikk. Han er opprinnelig fra Austin i Texas, men flyttet til Oslo for noen år siden. Han tror SSP er kun 30 prosent hell.

– Så er det 30 prosent attitude, og de resterende 40 prosentene er å virkelig tenke seg om.

– Så du tror man kan bli «god» i stein, saks, papir?

– Jeg gjør på en måte det. Kompisen min kom på fjerdeplass i fjor og har allerede vunnet sin første match. Han tenker mye på det, sånn psykologisk. Jeg ble nervøs og tapte i første runde. Om jeg ikke hadde blitt så nervøs, kunne jeg nok spilt bedre.

Feilslåtte fordommer

Texaneren beskrivelse sjokkerer Universitas' utsendte. Naive som vi var, trodde vi jo at SSP hovedsakelig var tilfeldig. I folkemengden møter vi også Mary Freeman (24), som på grunn av sin nasjonalitet er blitt ekstra fristet til å delta.

– Irer er heldige vet du, sier hun.

Kun en snau halvtime etter utsagnet er Freeman ute av turneringen.

Da Universitas omtalte NM i SSP i 2023, stakk Thea «Minerva» Marstrander av med *street*-seieren. Vi finner henne i mengden.

Det er mer kred å vinne street enn ordinær turnering

Thea «Minerva» Marstrander, legende i stein-saks-papir-miljøet

Hun står allerede med en gigantisk bunke med sedler. Det er åpenbart at hun satser på å vinne i *street* igjen, slik hun har gjort flere ganger før.

– Det er mer kred å vinne *street* enn den ordinære turneringen, sier hun.

En av journalistene bak denne saken, Albert, ble slått ut av hovedturneringen med en gang, og satser også alt på *street*. Han utfordrer Minerva til en kamp. 400 kroner fra hver. En slikk og ingenting for den allerede rike legen-

Frå tårar til jubel!

SDen siste uka har det vært massive protestar utanfor Universitetet i Oslo (UiO), meldar Khrono. Dei var utløyst av eit forslag frå leiinga av UiO: Leggje ned Universitetets barnehage og stoppe støtta til Blindern Barnestuer der barna til UiOs ansatte går. Det har ført til furore med underskriftskampanjar og demonstrasjonstog den siste tida.

— Hvis dei legg ned barnehagane, skyt dei seg sjølv i foten, sa den nederlandske professoren Aike Rots til Khrono.

Onsdagens planlagte demonstrasjon ble imidlertid snudd til ei feiring. Universitetleiinga snudde! I ein e-post kom det fram at dei ikkje vil fremme forslaga likevel.

Blant dei 80 frammøtte, foreldre og barn, på onsdag utanfor Lucy Smiths hus var Gudrun Cecilie Eikemo. Forelder i akjsonsgruppa som organiserte toget, samt studieleiar på GLOBE på UiO.

– Nå blir det feiringsparade med jubelrop og applaus i staden for protesttog, sa ho.

Potetskrella

Farfane for Flemmen bygg

Sosiologiprofessor ved UiO Magne P. Flemmen fikk forrige uke Forskningsrådets formidlingspris 2026. Han er blitt kjent de siste årene for å formidle faglig innhold på sosiale medier på en nedtonet og enklere måte enn Bordieus og Foucalts overkompliserte språk. Universitas er stolte av å være på Flemmen-hypen tidlig og skrev allerede om hans suksess i fjor høst. Vi var også entouraget hans på Vixen Awards, da han dessverre tapte for Ingvild Tennfjord i den løst definerte kategorien «kunnskap». Vi stiller oss begeistret til at Flemmen på et år går fra å tape mot Aftenpostens vinanmelder til å slå kanskje den sterkeste rikssynseren av dem alle: Iver B. Neumann og NRK-podkasten Abels Tårn.

Pingert

ykologisk spill

den, men nesten halve formuen til amatøren hun sto overfor. Ytterligere to spillere kommer bort. I stedet for å spille selv, velger de å vedde på kampen mellom Albert og Minerva. Da blir det vel bare ordinær gambling?

Albert legger en plan. Proffe spillere virker som å alltid starte med saks. Dette vet jo Minerva! Derfor begynner hun nok med stein, sånn at hun får et forsprang allerede etter første kast. Løsningen er simpel, men modig: Start med papir.

Taktikken er å hele tiden tenke at du skal tape

Raksha Rathan (31), verdensmester i stein-saks-papir 2026.

Én, to, tre, fir!

Neida. Minerva er proff og starter med saks. Dette var korttenkt fra reporteren. Etter et par slag til, rappet hun potten og gikk videre.

GULL: Raksha Rathan (31) stikker av med seieren. Hun sier at taktikken var å alltid tro at hun taper.

Kryptisk taktikk

Reporter nummer to kommer med til turneringens andre runde, men blir brått slått av en rappkjefta eldre dame med en usedvanlig hes røykestemme og solariumbrun hud. Snakk om aura. Men taktikk? Det gikk i så fall denne reporteren hus forbi.

Med en bittersøt følelse er det bare å hive seg løs på *street*. Krumme rygger og hånlige lattere. SSP er ikke sporten for deg med et skjørt ego. Likevel er det mulig å plukke opp noen småtriks underveis. Solariumdama stirret for eksempel Elisa hardt inn i øynene mens hendene liksom bare gjorde jobben. Andre tilfeldige medspillere kommer også med uventende rykkninger, en slags hopping eller dans. Dette gjelder særlig en trofast kontakt gjennom kvelden, sosialantropologi-studenten Jonas Banggren (24), som med sin nokså intense energi kommer helt til tredje runde.

– Bruker du en sosialantropologisk analyse på folka her i dag, da?

– Ikke i dag. Det er lørdag.

Knudsen holder på sin side ut til 16. delsfinalen, men taper mot en eldre mann med masse selvtillit og forstyrrende nonchalans. Tragisk nok tapte hun med saks. Og han med stein stakk av med seieren. Chatgpt sin spådom viste seg altså å stemme.

Icarus

Albert må ha fanget opp noen av disse triksene, for plutselig har lykken snudd. Hans nyetablerte start-med-stein-taktikk har fungert betydelig bedre enn start-med-papir. Plutselig sitter han med en flere centimeter tykk bunke.

Igjen finner han Minerva. Bunken hennes har også vokst eksponentielt, og tiden er knapp før ledelsen setter strek på streetmesterskapet. Noe stort må gjøres, og begge vet det. 2000 i potten denne gangen.

En, to, tre, fir! Journalisten åpner med stein. Taktikken fungerte.

En, to, tre, fir! To steiner denne gangen.

En, to, tre, fir! Han går for stein en tredje gang. Ut strekker hun en saks. Seier! *Revanche!*

Det er fortsatt ikke nok. Flere bunker er fortsatt større enn hans egen. Han går opp til en annen spiller med lignende bunkestørrelse. Begge vedder *all-in* på best av én. Slik lærte reporteren på den harde måten at man kan tape *all-in*-veddemål kun én gang før spillet er helt over.

En vinner er kåret

Timene går og igjen står tre utøvere som gjennom kvelden har holdt lav profil. Alle representerer Norge. Mennesker som gir inntrykk av å kunne gjøre det bra som både lommetyv eller diplomat. Raksha Rathan (31) stikker av med gullet.

–Hva var så den hemmelige taktikken?

Rathans svar overrasker.

– Å tenke at jeg skal tape. Null taktikk. Det er bare å gå inn i det for å tape.

STREET: Mesterskapet tiltrakk spillere fra alle generasjoner.

– Vi snakket med noen som mente at det var 30 % attitude og 40 % å tenke skikkelig mye om hva motstanderen skal gjøre, men du er uenig i det?

– Jeg vil si at det er 100 % hell.

Vinneren sammenligner sporten med sjakk. En sport hun selv har gjort det godt i. For selv om målet er å ikke tenke, ønsker hun ikke å oppgi videre taktikk til offentligheten.

Fremtiden ser uansett svært lys ut for det norske SSP-miljøet. Også i *street*-kåringen tapte ingen ringere enn iren Mary Freeman til fordel for vårt moderland. Dobbelt norsk. Hvilken flaks!

UNIVERSITAS
Torsdag 29. oktober 2026

MIN STUDIETID

FRA BARNEHAGEBARN TIL STORKORS:

Utenriksministerens mange år på Blindern

SMILER: Utenriksministeren ser varmt tilbake på sine studiedager i Oslo. ARKIVFOTO: TOBIAS SCHILDMANN MANDT

Hva er sammenhengen mellom grisefester, spanjoler og Villa Eika, spør du kanskje? Jo, de har alle formet dagens utenriksminister, Espen Barth Eide.

Min studietid

Tekst Solveig Bagle Bjerknes

Det er få med like lang tilhørighet til Blindern som Espen Barth Eide. Utenriksministerens første møte med campus var som barnehagebarn i Villa Eika på 60-tallet.

– Da var hele den grønne plassen foran innhegnet som barnehageområde, og så var de små barna i første, og de store i andre etasje.

Høsten 1983 trappet han igjen opp på Universitetet i Oslo (UiO), denne gangen som nybakt student.

– Jeg tok hovedfag i statsvitenskap. Den tida stortrivdes jeg i.

Elitens adel-parodier

Ministerens mimring tar oss imidlertid ikke til statsvitenskapelige analyser, men satiriske tradisjoner.

– AKP-ml og Raudfront hadde vært veldig dominerende fram til jeg studerte, og etter min mening tok de ut veldig mye av moroa ved det å være student. Jeg opplevde slutten av deres dominans, og var i en bølge av folk som ønsket å få dem litt ut av studentmiljøene.

En protest mot denne bevegelsen var å gjenopplive griseordenen.

– Det hadde vært en tradisjon ved universitetet siden 1800-tallet, men den hadde vært forbudt, for det var altfor morsomt for AKP-ml-tida.

Griseordenen er Det Norske Studentersamfunds selverklærte høyeste orden og beskytter. Ordenen holder fester hvert fjerde år, hvor nye medlemmer blir slått til riddere. Man fortsetter å stige i gradene etter endt studietid, og i 2025 ble Barth Eide Storkors av Hans Majestets Den Gyldne Gris innenfor Det Norske Studentersamfund. Æresmerket er ment å parodiere adelen, i en organisasjon med blant annet advokat John Christian Elden, Høyre-leder Ine Eriksen Søreide og USA-ekspert Sofie Høgestøl i sine medlemslister.

– Vi mente at studentmiljøet har det best hvis man har det litt gøy, med ironi og parodier. Det fantes også et sterkt samfunnsengasjement, for eksempel mot apartheid i Sør Afrika, men den marxist-leninistiske teorien ble litt for snever for meg, forteller Barth Eide

Nordre Blindern så allerede litt slitent ut da jeg studerte. Jeg er ofte innom, og ser at det gjør det nå også

Pedagogikk til professorer!

Virket hans var imidlertid ikke kun ironisk, for han var også aktiv i Det Akademiske Kollegiet. Dagens studenter kjenner dette som Styret, som er universitetets øverste styringsorgan, og ansvarlig for økonomisk og faglig virksomhet.

– Kollegiets arbeidsutvalg hadde to heltidsansatte studenter, én fra de konservative i Den Konservative Studenterforening og én fra det som i dag er Astud, det var meg.

Astud er Arbeiderpartiets Studentlag. Med parlamentarisk heltidsjobb hadde Barth Eide gode muligheter til å påvirke universitetets politikk, og engasjerte seg blant annet for å styrke professorenes pedagogikk.

– Det holder ikke å være verdensmester i gammelgælisk hvis man ikke klarer å lære det bort. For å bli professor må man ikke lære det å undervise, slik som en barnehagelærer for eksempel må.

Vamos!

Etter lang tilhørighet til UiO, dro Barth Eide og studerte ved Universitat Autònoma de Barcelona.

– Jeg har tenkt i etterkant at alle burde ta litt av studiet sitt i utlandet. Både fordi det er gøy å lære et annet land å kjenne, men også fordi man møter faget sitt på en annen måte.

Da han studerte statsvitenskap i Spania, var det rundt femten år siden diktatoren Francisco Franco hadde dødd. Landet bar fortsatt preg av sin autoritære fortid.

– Transisjoner var et veldig viktig studieobjekt.

– I Oslo var mye av litteraturen vår på engelsk, amerikansk, eller norsk skrevet av nordmenn som hadde studert i England eller USA. I Spania fikk jeg et mer søreuropeisk og kontinentalt blikk på det vi allerede studerte i Norge. Det var veldig givende, og en viktig grunn til at jeg ville ned dit også.

Oppholdet i Sør-Europa hadde varige konsekvenser for utenriksministeren, og i dag er han både gift med en spanjol og snakker flytende spansk.

Fortsatt på besøk

– Nordre Blindern så allerede litt slitent ut da jeg studerte. Jeg er ofte innom, og ser at det gjør det nå også.

Dette utsagnet er nok det nærmeste Barth Eide kommer kritikk av sin tid som student. Utenom det er alle ord varme, både når han snakker om sin tid i Oslo og sin tid i Barcelona.

Vi mente at studentmiljøet har det best hvis man har det litt gøy, med ironi og parodier

– Jeg har fortsatt venner fra studietiden i både Spania og Norge. Det er en tid man etablerer mange vennskap, og noen av dem varer.

Han har også sine bemerkninger om hva som har endret seg for dagens studenter.

– Året vårt var jo sånn at man hadde et halvår, og så var det et par dager med eksamen. Det betydde at hvis du var relativt strukturert, kunne du holde på med mye mer enn bare å være på lesesalen. Når jeg observerer dagens studenter, har jeg inntrykk av at det kanskje var litt lettere i vår tid.

– Jeg var ung på slutten av den kalde krigen, da demokratiet hadde vunnet og verden var optimistisk. Sånn er det jo ikke nå, og jeg skjønner at det skaper uro.

Utenriksministeren er en travel mann og må løpe videre, men helt på tampen rekker vi allikevel å stille det muligens viktigste spørsmålet studenter har til Oslo-veteranen.

– *Hvor er Oslos beste pils*?

– Oi, si det. Vi drar ofte på Brygg etter partisamlinger, der er det veldig hyggelig.

Espen Barth Eide

+ Født 1. mai 1964
+ Utenriksminister 2012-2013, 2023-
+ Tidligere også vært forsvarsminister og klima- og miljøminister
Visegeneralsekretær i FN 2014-2017

Kilde: regjeringen.no

universitas@universitas.no

GARANTERT JOBB: Mens flere sliter med å få jobb etter studiene, fikk Juni Hundstad i jobb før hun rakk å bli ferdig.

BEKYMRET: Tjark er bekymret for at vi får mindre levende musikk i dåp, bryllup og begravelser.

Garantert jobb etter studiene - likevel står studieplassene tomme

I vår ble det uteksaminert kun en kirkemusiker fra NMH, til tross for garantert jobb for dem som velger studiet.

Utdanning

Tekst Daniel Moen
Foto Kanum Hovland og Eir Nordhagen

De neste ti årene går rundt 300 kirkemusikere av med pensjon. Samtidig ble det i vår kun uteksaminert en bachelorstudent fra Norges musikkhøgskole (NMH). Anders Dahl, førsteamanuensis i orgel ved NMH, frykter at levende musikk i bryllup og begravelser i verste fall vil bli erstattet med Spotify. Studenter som fullfører utdanningen er imidlertid garantert en jobb.

Norges største kulturarena

– De neste årene er det ganske mange kantorer og organister som skal gå av med pensjon, og det er ikke så mange som studerer kirkemusikk nå for tiden.

Universitas møter domkantor Tjark Pinne i Oslo domkirke.

– Hvordan merker dere at det utdannes få kirkemusikere?

– Nå har vi fem nye bachelorstudenter i år på landsbasis. Det er ganske bra, faktisk, men i Stavanger var det ingen som søkte i år.

Videre påpeker Pinne at Den norske kirke er Norges største kulturarena, og at kirkemusikken trengs i hele landet. Det handler om kultur i mindre bygder og fellesskap gjennom å synge sammen, enten i kor eller i menigheter på søndager.

– Det handler også om å ha musikk til de store begivenhetene i livet vårt. Til dåp. bryllup og begravelse. Hvis vi ikke får flere kirkemusikere, kan vi ikke garantere det.

> **Det tar mange år å utdanne en kirkemusiker, men kort tid å bygge ned fagmiljø**
>
> **Mathias Gillebo**, Kirkerådet

Fikk jobb på andreåret

Kirkemusikkstudent Juni Hundstad (21) på NMH har selv merket den store etterspørselen. Hun opplevde det som enkelt å få deltidsjobb og fikk en stilling allerede på andre år av studiet. Opprinnelig hadde Hundstad fiolin som sitt hovedinstrument, men da hun gikk musikklinjen på videregående måtte hun velge et bi-instrument. Valget falt da på orgel.

– Jeg ville studere musikk videre, og siden jeg hadde begynt med orgel, så skjønte jeg at det var smart i forhold til fremtidige jobbmuligheter.

– Hvis jeg hadde gått videre med fiolin, hadde det vært mye vanskeligere å finne jobb, men siden jeg studerer orgel, så vet jeg at jeg kommer til å få jobb.

I Hundstads klasse er det fem studenter.

– *Hva tror du kunne fått flere unge til å studere kirkemusikk?*

– Jeg tror man må rekruttere flere i en yngre alder og gjøre det mer tilgjengelig. Nå er det jo sånn at de fleste orgler er i kirkene og på noen få kulturskoler. Hvis man ikke er tilknyttet noe sånt, får man ikke mulighet til å spille eller bli kjent med det som instrument.

Fem på landsbasis

Førsteamanuensis i orgel, Anders Dahl ved NMH kaller situasjonen alvorlig.

– Vi har sett lave søkertall over flere år. Det svinger noe, men det har endt med at utdanningene i Bergen og Trondheim har blitt lagt ned.

Dahl legger til at bildet er litt mer komplisert enn som så. Bachelorutdanningen som går over fire år, har lave søkertall. I år startet tre studenter på bachelor i Oslo, to i Tromsø og null i Stavanger, altså fem studenter på landsbasis. De har en kvote på rundt fem studenter hvert år på musikkhøgskolen, men sliter med å fylle den.

– Vi vet at det blir 250 ledige stillinger de neste ti årene på grunn av pensjon. Da burde man utdannet 25 i året over hele Norge. Når man utdanner fire stykker hvert år, sier det seg selv at det er en rekrutteringskrise, understreker Dahl

> **Av alle musikeryrker så er dette et fag der alle får jobb**
>
> **Anders Dahln**, førsteamanuensis i orgel, Norges musikkhøgskole

Dahl forklarer at folk med en annen musikkutdanning fra før kan ta et deltidsstudium over to år for å bli kvalifiserte kirkemusikere. Der får musikkhøgskolen fylt kvotene med fire-fem studenter hvert år.

– Av alle musikeryrker så er dette et fag der alle får jobb, og gjerne mens de studerer. Innenfor andre klassiske instrumenter er det jo kjempevanskelig å få jobb.

Tungt å bygge opp - lett å legge ned

Kirkerådet opplever også rekrutteringssituasjonen som alvorlig. Av dagens 831 kirkemusikere, anslår de at rundt 300 vil nå pensjonsalderen i løpet av de neste ti årene, altså om lag 30 personer årlig.

Seniorrådgiver i kirkemusikk og kultur i Kirkerådet, Mathias Gillebo skriver i en epost til Universitas at små kunstfaglige utdanninger over lengre tid har vært under press.

«Det tar mange år å utdanne en kirkemusiker, men kort tid å bygge ned fagmiljø ved læresteder, slik vi så da NTNU i Trondheim la ned sin kirkemusikkutdanning»

– *Hva blir konsekvensene dersom utviklingen fortsetter?*

«Dersom vi ikke klarer å rekruttere nok kirkemusikere, risikerer vi færre kor, mindre aktivitet for barn og unge, færre konserter og et svakere kulturtilbud».

Gillebo skriver at Den norske kirke er en av landets største kulturarenaer, med 11 000 konserter årlig, 1,6 millioner publikumsbesøk, 1 550 kor og 30 000 kormedlemmer.

«Sett opp mot antallet nye studenter og uteksaminerte blir utfordringen tydelig», avslutter ham.

universitas@universitas.no

KULTURARENA: Kirken er en viktig kulturarena for hele landet, påpeker Pinne.

Universitas' guide

Er det vanskeligere å få jobb som nyutdannet? Hvorfor er det isåfall det? Og hva kan man gjøre for å øke sjansen for suksess? Universitas prøver å gi deg svarene!

Arbeidsmarkedet

Tekst Haakon Hauge, Tord Lyche Hagem, Marie Charlotte Haugen
Foto Kristian Horpestad, Eir Andrea Nordhagen og Maria Mogens Bø

Det er stadig vanskeligere for nyutdannede å få seg jobb. Det viser en undersøkelse gjort av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). Funnene viser at det samlet sett er flere nyutdannede masterstudenter som ikke har jobb seks måneder etter fullført studie.

På toppen av lista av de med høyest ledighet, finner vi natur- og realfag (21 prosent arbeidsledige), samfunnsvitenskap (15 prosent arbeidsledige), og humanistiske og estetiske fag (15 prosent arbeidsledige). I tillegg er det en kraftig økning i ledigheten blant de med teknologisk og økonomisk-administrativ utdanning, hvor ledigheten har økt fra 8 til 12 prosent sidenforrige undersøkelse fra 2023.

Masterutdannede fra de nevnte fire fagfelt har det med andre ord litt vanskeligere enn før med å få jobb. Derfor har Universitas oppsøkt fire karriereveiledere for å forstå hvorfor akkurat disse gruppene nå sliter mer og samlet de beste tipsene til nyutdanna jobbsøkere.

Om NIFU-undersøkelsen og gruppeinndelingen

+ Kandidatundersøkelsen fra 2025 skal beskrive arbeidsmarkedssituasjonen for nyutdannede masterkandidater
+ Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) gjennomfører undersøkelsen på oppdrag av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)
+ Undersøkelsen ser på hvordan overgangen fra utdanning til arbeid har vært for de som fullførte mastergraden i vårsemesteret 2025, sammenlignet med tidligere år.
+ Formålet er å gi et oppdatert oversiktsbilde av nyutdannedes situasjon.
+ Fagfeltene er kategorisert etter SSBs inndeling, men noe mer finmasket. Nøyaktig hvilke spesifikke masterutdannelser som går under begrepene er ikke skrevet.
+ I denne artikkelen er det tatt utgangspunkt i den grove inndelingen av mastere som brukes i kandidatundersøkelsen.

Kilde: Vestibulum, SIT, EU

Natur- og realfagsstudier

Natur- og realfag er faggruppen med høyest arbeidsledighet i undersøkelsen. Dette er også en økning på 7,7 prosentpoeng fra forrige undersøkelse.

Therese H. Røst fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) skriver i en e-post til Universitas at denne gruppen har hatt høyere ledighet enn mange andre fagfelt den første tiden etter endt utdanning også i tidligere kandidatundersøkelser.

Hun understreker at undersøkelsen skiller mellom profesjonsrettede teknologi- og IKT-utdanninger, som ingeniørutdanninger, fra de andre naturvitenskapelige fagene som biologi, fysikk, matematikk og geologi. De er dermed ikke inkludert i tallet på 21 prosent, og havner i gruppen for teknologiske fag.

KI, kaos og korreksjon

Prodekan for utdanning Knut Martin Mørken på Det matematisk-naturfaglige fakultet (MN) ved Universitetet i Oslo (UiO), mener undersøkelsens gruppering av fagfeltene er bred, og derfor ikke nødvendigvis representerer MN-studentenes situasjon på en god måte.

– I denne kategorien er det også fag vi ikke har, og ledigheten vil nødvendigvis også variere mellom institusjonene.

Han sier at MN-fagene er fundamentale og har vært, og vil være viktige for samfunnet. De har derfor et langsiktig perspektiv som skal sørge for at kandidatene deres kan fungere som fagspesialister 50 år frem i tid. Samtidig er de opptatt av at kandidatene deres skal få jobber på kortere sikt.

– Hva kan være årsaken dersom det viser seg å være utfordringer også hos dere?

– Skulle det være slik at våre masterstudenter sliter mer med å få jobb raskt, tror jeg den mest sannsynlige årsaken er at kunstig intelligens (KI) har tatt over noen oppgaver som tidligere ble utført av nyutdannede. Da kan det ta noe lengre tid å finne en jobb en liker, sier Mørken.

HK Dir: Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, og fagforeningene Tekna og Naturviterne anser KI som en mulig årsak til økningen. I tillegg mener de at økonomiske svingninger kan være en del av bildet.

– I økonomisk usikre tider vil arbeidsgivere ofte lyse ut færre stillinger. Og når de først lyser ut, vil de i større grad fokusere på å rekruttere folk med erfaring. Så nyutdannede får på en måte et dobbelt negativt treff når det går dårligere økonomisk, sier Morten Ingebrigtsen Wedege, forbundsleder i Naturviterne.

Han legger til at det ofte tar lengre tid å få jobb med mastergrad i frie studier, altså studier som ikke er arbeidsrettede. Han har likevel forståelse for at det ikke alltid er lett å vente, og tror derfor det er lurt å forberede studentene på at det i noen tilfeller kan ta tid.

– Men jeg mener jo at målet må være at de fleste, langt flere enn i dag, bør få seg jobb før seks måneder har gått, legger han til.

Likevel gir ingen av de to fagforeningene uttrykk for panikk. I en e-post til Universitas viser President i Tekna, Elisabet Haugsbø, til Teknas egne arbeidsmarkedsundersøkelse. Den viser at 88 prosent er i jobb fem måneder etter studieslutt, og at 71 prosent har jobb før de er ferdige med studiene.

Leter feil sted

Privat sektor, hvor det er flest jobber for natur- og realfagutdannede, er ikke pålagt å lyse ut stillinger offentlig, på for eksempel arbeidsplassen.no eller finn.no, slik som offentlig sektor. Det kan være enda en grunn til at det er vanskelig å få jobb, sier daglig leder i Karriereakademiet, Vigdis Lamberg. Det kan føre til at folk leter etter jobb på feil sted, og dermed begrenser jobbmulighetene sine uten å vite det, mener hun. Hun anbefaler derfor å finne ut hvem man vil jobbe hos, og hva man har av det de trenger.

– Ser man at man har noe å bidra med, ta kontakt med aktuell avdelingsleder og be om et møte for å avklare vinn-vinn. Slik aktivitet fører til jobb oftere enn man tror, sier Lamberg.

21%

– Vær en kompetanseselger i jakten på jobb! oppfordrer hun.

Tomas Iversen i den offentlige gratistjenesten karriereveiledning.no mener det viktigste er å utforske arbeidslivet mens man fortsatt har en stund igjen av utdanningen:

«Undersøk hvor kompetansen din kan brukes, og prøv å se bredere enn stillinger som har samme navn som utdanningen. Det kan også være lurt å være åpen for ulike steder i landet når man søker sin første jobb etter studiene», skriver Iversen til Universitas.

To på MN

– Er du bekymret for ikke å få jobb etter fullført master?

Fredrik Nyseter Kortgaard (25): master i computational science på linja Quantum Information (UiO):
– Ikke personlig, for jeg føler at jeg kan gjøre andre ting enn det som er knyttet til det jeg studerer, og det går fint. Men jeg er bekymret på vegne av samfunnet.

Samanta Vatnar (22): master i nukleærteknologi (UiO).
– Jeg tror de fleste er det, til en viss grad. Men gjennom bachelorløpet ble jeg kjent med mange forskjellige bedrifter, og det er ofte bedrifter på besøk her på universitetet. Jeg tar en mastergrad hos et firma. Litt bekymret er jeg. Men samtidig vet jeg at studiet mitt er ganske sterkt og nyttig. Og i verste fall er det alltid behov for realfagslærere.

til voksenjobb

Samfunnsvitenskapelig master

15%

Nest dårligst gjør de med mastergrad i samfunnsvitenskapelige studier. To av tre sier dessuten at det er vanskeligere å få jobb enn de trodde. Hvorfor er det slik?

Vi spurte Tora Skodvin, studiedekan på det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) ved UiO.

«Når det gjelder akkurat denne undersøkelsen, er det ikke godt å vite hvorfor det tar litt lenger tid og kan oppleves som litt vanskeligere for samfunnsvitere å få jobb. Tallene i slike undersøkelser vil alltid svinge litt opp og ned.» skriver hun i en e-post til Universitas.

«Vi lever i en overgangstid da det kan være usikkerhet om hvordan KI vil påvirke samfunnsviternes arbeidsmarked. Men jeg føler meg trygg på at kunstig intelligens aldri vil kunne erstatte samfunnsvitere, selv om arbeidsoppgavene for samfunnsvitere kan endres.»

Tidlig start

Hvordan kan så studentene forberede seg på arbeidslivet? Maria Gulseth Berge som

er seniorrådgiver ved SV-fakultetet ved UiO, har tre sentrale råd og én advarsel:

Begynn tidlig

Finn din spisskompetanse

Vit at all erfaring er relevant

Beskytt CVen din fra KI!

– Karrieren din er godt i gang idet man blir student. Så det er jo hva man gjør i løpet av studietiden din, som blir mat til CV-en.

Hun anbefaler også å begynne med jobbsøknader tidlig.

– Jeg vil anbefale at man starter lenge før man er ferdig med selve masteren. Et halvt år før, minst.

CV-mat

Frem til jobbsøkingen begynner handler det altså om å skaffe CV-mat. Berge trekker blant annet fram det å skrive mastergrad i samarbeid med arbeidslivet, delta på karrieredager og finne din spisskompetanse.

– Rendyrk noen temaer man blir spesielt interessert i! La oss si at man er opptatt av integrering, så velger man kanskje å jobbe frivillig i Røde Kors som flyktningguide og skrive masteroppgave om interessefeltet ditt. Da kobler man livet utenfor studiene, til områder man er spesielt opptatt av i utdannelsen sin.

Berge poengterer at ettersom samfunnsfagene er såpass brede, kan det å ha en spisskompetanse gjøre at man skiller seg ut.

– Når man skal ut i et arbeidsmarked og konkurrere mot alle andre som også har en grad, er det nettopp verv, engasjement og en tydelig retning innenfor fagområdet som kan gi deg en fordel.

Vi har også spurt en arbeidsgiver om hva de ser etter når de ansetter. Spesialrådgiver fra LO Arvid Ellingsen skriver på e-post:

«LO vil se etter en kombinasjon av relevant fagkompetanse, forståelse for arbeidslivet, gode samarbeidsevner og å kunne omsette kunnskap til praktisk arbeid.»

Han trekker også fram at erfaring som tillitsvalgt, for eksempel fra en fagforening, betyr mye.

Kaffebrenneri og sosiologi

Berges tredje råd går ut på å ikke undervurdere relevansen av en «irrelevant» deltidsjobb. Hun tegner et bilde av en sosiologistudent som er ansatt på kaffebrenneriet. Ettersom kaffe og sosiologi ikke nødvendigvis har en direkte forbindelse på arbeidsmarkedet, kan den fiktive baristaen tenke på deltidsjobben sin som tilsynelatende unyttig for CVen. Berge oppfordrer studenter til å snu om på det narrativet.

– De oppgavene og ansvarsområdene man har i jobben som barista, har garantert overføringsverdi når man skal søke jobb seinere. På denne måten fremmer man seg selv med de ressursene man har. Istedenfor å tenke «trenger dere meg?», så må man si «dere trenger meg!» og kommunisere til arbeidsgiver hva man kan bidra med.

Til slutt kommer Berge med en tydelig advarsel.

– Ikke masseproduserer CV-er og søknader. Man er nødt til å skreddersy dokumentene dine til jobbene man søker på. Er det en ting arbeidsgivere spyr av, så er det KI-genererte søknader. Det er *turn off*.

To på SV

– Er du bekymret for ikke å få jobb etter fullført master?

Nikolai Mollan (22), studerer master i sosiologi:
Jeg er både bekymret og ikke bekymret for jobbmulighetene mine. På en side har jeg møtt mange som forteller at de er nødt til å sende hundre søknader før de i det hele tatt får et intervju. Samtidig så tror jeg at for min egen del skal det gå relativt greit. Jeg har hatt en del relevante deltidsjobber, og er med på et forskningsprosjekt nå som jeg skriver masteroppgave gjennom.

Tamina Fritz (24), studerer master i samfunnsøkonomi
Jeg er ikke bekymret for å få jobb, men jeg er klar over at det kan ta lang tid, i hvert fall mye lenger tid enn jeg trodde da jeg begynte å studere. Jeg har hatt en del relevante deltidsjobber, men mest fordi jeg synes de har vært spennende. Jeg tror det viktigste for oss studenter er at man gjør det man har lyst til å gjøre, ikke nødvendigvis fordi det ser bra ut på CV-en. Det er det jeg prøver å gjøre òg.

Humanistiske og estetiske fag

15%

Humanistiske og estetiske fag kommer tredje dårligst ut av NIFUs kandidatundersøkelse, med 15 prosent ledighet blant nyutdannede kandidater med mastergrad. Vi spurte Gunn Enli, studiedekan for Det humanistiske fakultet (HF) ved Universitetet i Oslo, hvorfor nettopp humanistiske og estetiske fag kommer dårligere ut av undersøkelsen. Hun forklarer forskjellene med et generelt tøft arbeidsmarked og at fagene ikke fører til ett bestemt yrke:

«Kandidatundersøkelsen 2025 peker på et mer krevende arbeidsmarked for nyutdannede generelt. Mange humanistiske utdanninger leder ikke til ett bestemt yrke, men gir kompetanse som brukes i et bredt arbeidsmarked. Det kan gjøre veien inn i arbeidslivet mindre rettlinjet.»

Enli påpeker også at arbeidsmarkedet for nyutdannede har endret seg:

«Kandidatene konkurrerer også ofte om stillinger der arbeidsgivere etterspør erfaring, samtidig som det er færre inngangsstillinger og større forsiktighet med ansettelser.»

Catch-22

For mange er den onde sirkelen kjent: man får ikke jobben fordi man mangler erfaring, og man får ikke erfaring fordi man ikke får jobben. Sirkelen kan føles enda tettere for de som ikke helt vet hva de skal jobbe med eller sliter med å vite hvilken erfaring vektlegges hos en arbeidsgiver.

Vi spurte derfor også om hvilke konkrete tips studiedekan Enli kunne komme med til unge og lovende arbeidstakere:

1. Få relevant erfaring underveis i studiene, gjennom praksis, deltidsjobb, egne prosjekter, studentengasjement og nettverk. Dette kan åpne dører til arbeidslivet.
2. Bli god til å formidle kompetansen og ferdighetene dine på en måte som viser arbeidsgivere hva man kan bidra med.
3. Ha lav terskel for hva man vil gjøre i starten. Den første jobben fører ofte til den andre, og arbeidslivet gir rom for mange ulike og spennende veier.

Ikke verre, men fortsatt vanskelig

Blant humanistene sier 49 prosent at det var vanskeligere enn forventet å finne arbeid som passer kompetansen. Det er omtrent som i 2023 (47 prosent), mens andelen blant alle masterkandidatene har økt fra 37 til 52 prosent. Humanistene lå altså høyt fra før, og andre har tatt dem igjen. Er det da forventningene som er for høye? Er studentene for kravstore når de forventer utdanningsrelatert jobb? Enli svarer:

«Nei, det er naturlig at nyutdannede ønsker å bruke fagkompetansen sin. Samtidig er det viktig å være forberedt på at den første jobben ikke nødvendigvis er en perfekt faglig match.»

Enli avviser at studentene er for kravstore, men peker samtidig på hva nyutdannede bør være forberedt på.

Dette får søkerne til å skille seg ut

Hva tenker en arbeidsgiver om dette? Litteraturvitenskap sorterer under humanistiske og estetiske fag, så vi spurte John Erik Riley, forfatter og redaksjonssjef for skjønnlitteratur i Cappelen Damm, hva han ser etter hos nye medarbeidere.

Riley poengterer at i tillegg til at søknadsbrevet ikke er dørgende kjedelig eller preget av galskap, så vektlegges engasjement i faget sterkt. Han trekker spesielt frem aktiviteter som å delta på litteraturfestivaler, jobbe i avis, eller kanskje skrive et verk selv.

– *Hva kan en litteraturviter gjøre for å styrke søknaden?*

– Det er en fordel at søkeren interesserer seg for hele prosessen rundt en bok.

Riley understreker at et forlag også er en bedrift, og at søkere som ser hele bildet, står sterkere.

– *Hva skiller så en søker som blir kalt inn til intervju fra de andre?*

– At intervjuet beveger seg i retning hvor man begynner å snakke om mulige prosjekter. Eller at samtalen ikke bare dreier seg om det daglige arbeidet, men om fagfeltet.

Som arbeidsgiver ser han etter de som evner å la samtalen gå fra det daglige arbeidet til mulige prosjekter og selve fagfeltet. Han peker på at nysgjerrighet og kritisk evne er det som gjør at man kan skille seg ut.

Om hvorvidt det er plass til nyutdannede i forlagsbransjen, anerkjenner Riley at det er få muligheter i redaksjonene innenfor norsk skjønnlitteratur. Han har et råd til dem som vil inn og sier med et smil:

– Da må man banke på døren og lage litt bråk for å få det til.

To på HF

– Er du bekymret for ikke å få jobb etter fullført master?

Aleksander Lippett Fuglestad (22), master i kunsthistorie

Det har jeg tenkt mye på i det siste faktisk. Jeg tror det er vanskelig, jeg tror også at den jobben jeg kommer til å få når jeg er ferdig med studiene, ikke er laget ennå. Jobbe med for eksempel hvordan vi skal håndtere kunstig intelligens og kreativitet, kunst laget med roboter er jo en veldig interessant tematikk. Jeg tror det er mange som kommer til å ha lyst til å spørre en kunsthistoriker om hvordan vi skal forholde oss til disse tingene.

Vilde Lamer-Ianke (23), master i kunsthistorie

Jeg har egentlig en jobb fra før av og har fått tilbud om å få en fast stilling etter master, så jeg er ikke så veldig stresset for det. Jeg føler meg litt trygg i at jeg har ganske grei erfaring fra før av.

Teknologisk og økonomisk-administrativ utdannelse

Til slutt på lista kommer jobbsøkere med teknologisk og økonomisk-administrativ utdanning. Det er en påfallende stor økning av ledigheten blant denne gruppen, på henholdsvis fire prosent. Forrige undersøkelse ble gjort i 2023, siden den tid har ledigheten gått fra åtte til tolv prosent.

Henrik Stølen er kommunikasjonsrådgiver ved Handelshøyskolen BI. Han skriver på epost til Universitas:

«Selv om enkelte bransjer opplever vekst, så har den generelle konkurransen om stillinger økt. Tall fra Finn.no for 2025 viser at det er en stor økning i jobbsøkere for aldersgruppen 15 til 24 år, som betyr økt konkurranse og tøffere prioriteringer fra næringslivet.»

Han mener at en mastergrad i økonomi og administrasjon er et solid fundament å gå inn i arbeidslivet med. Ettersom markedet er stort og søkerne mange, er det viktig å ha andre punkter på CVen som gjør at man skiller seg ut. Han gir sine beste tips i en epost til Universitas:

1. Synliggjør kompetansen med eksempler: Vis til konkrete prosjekter
2. Bruk masteroppgaven aktivt: Vis arbeidsgiver hvordan innsikten fra oppgaven din kan løse deres problemstillinger i dag.
3. Bygg nettverk: Vær aktiv på Linkedin og skaff deg gjerne en mentor i bransjen
4. Første jobb er et springbrett: Søk bredt. Erfaring fra drift, kundeservice eller administrasjon gir bransjeforståelse
5. Fyll på med teknisk kompetanse: Lær deg Python, SQL eller ta relevante sertifiseringer.
6. Bruk avslag som verdifull læring og følg opp aktivt: Be om tilbakemelding hvis man har vært på intervju, og send alltid en kort takke-e-post i etterkant for å vise profesjonalitet.

Tre på BI

– Er du bekymret for ikke å få jobb etter fullført master?

Shaho Ostadahmadi (23), master i siviløkonomi med major i finans

Ja, jeg er litt bekymret. Det er et veldig tøft marked og mye konkurranse. Jeg har deltatt i verv, og det har vist seg å være positivt på jobbintervju. Jeg merker at folk som har erfaringer med verv og *networker* med riktige folk, ofte skiller seg ut i jobbsøknadsprosessen.

Sara Louise Elle (24) master i leadership and organizational psychology

Jeg er forberedt på at det ikke kommer til å falle en stilling i fanget mitt, selv om jeg har en mastergrad. Det ser bra ut på CVen og det viser at man holder et visst nivå. Forhåpentligvis blir masteren en investering. Det er jo ikke billig å gå her.

Nanna Camilla Nordvoll (25) master i leadership and organizational psychology

Problemet blir hvordan man skal skille seg ut. Egentlig ville jeg ikke ta mastergrad, men jeg følte at jeg måtte for å få jobb. Tidligere har det ikke vært nødvendig innenfor HR, nå må man enten ha det eller relevant erfaring. Men erfaringen får man jo ikke uten masteren.

Vekk jegeren i arbeidsgiver = Bruk lyseblått!

Man må skreddersy feltet med nøkkelkvalifikasjonene på CV-en (som skal plasseres øverst!)….hver gang! Feltet kan gjerne ha lyseblå bakgrunn, mener Vigdis Lamberg i Karriereakademiet. Hjerneforskere har funnet at lyseblå fanger oppmerksomheten vår. Vi er født som jegere og skal jakte under blå himmel. Derfor brukes blått også som bakgrunnsfarge på PC og telefoner, sier Vigdis Lamberg i Karriereakademiet.

Tips til voksenjobb - det beste fra ekspertene

CV:

1. Ikke bruk KI til å skrive CVen og søknaden din, arbeidsgiver ser det
2. Tilpass CV-en til arbeidsgiver og stilling
3. Skriv nøkkelkvalifikasjoner i CVen din på en lyseblå bakgrunn, hvitt ark, ellers ingen farger.
4. Et bilde av en smilende deg kopler på følelser, øker oppmerksomhetsverdien

Arbeidsmarkedet og søknader:

1. Begynn tidlig og følg med på arbeidsmarkedet. Hvilke jobber forsvinner og hvilke nye dukker opp?
2. Finn relevans i tilsynelatende irrelevante ting - all jobb er relevant
3. Analyser hva arbeidsgiveren faktisk etterspør - hvordan kan man løse arbeidsgivers problemer?
4. Vær så fleksibel om situasjonen din tillater når det gjelder type stilling, bransje og geografisk plassering
5. Gjenbruk ord fra utlysningen, slik at KI-sorteringssystemet som arbeidsgiverne bruker, fanger det opp

Kompetanse og forberedelser:

1. Bruk konkrete eksempler som viser ferdighetene dine
2. Vis hvordan tidligere erfaringer og ferdigheter kan være relevante i nye sammenhenger
3. Forbered konkrete eksempler før jobbintervjuet.
4. Forbered svaret på spørsmålet: «Hvorfor skal vi ansette deg?»

- Oppsøk karriereveiledning dersom man ønsker hjelp.

Dette ser arbeidsgivere etter:

Universitas har kontaktet flere arbeidsgivere og spurt dem hva de som regel ser etter. Dette er det som dukket opp mest:

- Erfaring utenfor studiene: deltidsjobb, sommerjobb, frivillig arbeid, kurs, verv, osv.
- Tydeliggjøring av hvordan kompetansen fra studiene kan brukes til å løse konkrete oppgaver.
- Læringsvilje
- Samarbeidsevne
- Forståelse for arbeidslivet
- Engasjement
- Tilpasningsevne
- Evne til kritisk tenkning
- Arbeidsgiver kjenner seg igjen i søkers språk og mentalitet

Kilder: DNB, Equinor, YM Consult, John Erik Riley fra Cappelen Damm, Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, LO

Tilbudsguiden

AVIS

LYD- OG LYSUTLEIE

MUSEUM

DANS

STUDENTBOLIG

TILBUDSGUIDEN

TEATER

AKTIVITETER

YOGA & PILATES

KLATRESENTER

KULTUR

HÅRFJERNING - LASER

OSLO LASERKLINIKK

STUDENTRABATT – Hver time, hele året!

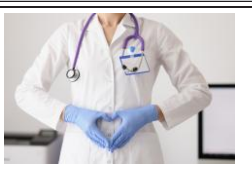
Profesjonelle hud- og laserbehandlinger utført av lege og helsepersonell med 20+ års erfaring.

Behandlinger:Laser hårfjerning , Pigmentflekker & blodkar ,Akne & aknearr, Hudfornyelse, Alle typer injeksjoner, Fjerning av føflekker, fettkuler og andre utvekster, Fjerning av uønskede tatoveringer

Egne studentpriser + ekstra rabatt på flere behandlinger!

Trygt, moderne og prisvennlig – midt i Oslo.
Hegdehaugsveien 1, 0352 Oslo
www.oslolaserklinikk.no
473 75 218

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gynekologisk undersøkelse og celleprøve
Studentpris kr. 1.050,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på majorstuakvinneklinikk.no

UNIVERSITAS
Torsdag 29. oktober 2026

Fra kollektivet til kringkastningen

I januar 2026 begynte Sunniva Schøyen (24) og Hedvig Malling Heitmann (24) å publisere videoer på Instagram og Tiktok. Nå er de NRKs nye stjerneskudd.

Komedie

Tekst August Søreide
Foto Ninni Myren

KNOLL OG TOTT: For Sunniva Schøyen (24) og Hedvig Malling Heitmann (24) er vennskapet det viktigste

– Jeg synes at Hedvig er den morsomste i hele verden, forteller Sunniva Schøyen, den ene delen av komikerduoen «Sunniva eller Hedvig» til Universitas. Like etter får hun det samme komplimentet i retur av den andre halvdelen, Hedvig Malling Heitmann.

De to 24-åringene ble venner da de bodde sammen i studenthybel i Trondheim. Det som først begynte som sketsjer fra kollektivet, har tatt av, og nå blitt plukket opp av NRKs sosiale medie-prosjekt, «Neste stopp» En satsing på unge komikere, der de skal produsere innhold i 3 måneder.

En kreativ lekeplass

Trondheim har vært viktig for duoens utvikling. Begge har drevet med kreative aktiviteter ved siden av studiene, blant annet revy og sceneopptredener. De trekker særlig fram studentfrivilligheten som en viktig grunn til at de fikk prøve seg fram.

– Det som er fantastisk med Trondheim, er studentfrivilligheten. Man får en lekeplass til å kunne drive med alt man synes er kjempegøy, forteller Heitmann.

I studentmiljøet kunne de utforske ideer uten at alt måtte føre til en karriere. De fikk erfaring med å stå på scenen, samarbeide med andre og sette opp forestillinger med hjelp fra andre frivillige.

For duoen handlet det ikke nødvendigvis om å få et forsprang i en konkurransepreget bransje. Det handlet om å få rom til å finne ut hva de likte å gjøre.

– Studentmiljøet ga oss en trygg mulighet til å vokse og utvikle oss og leke, sier hun.

Videoene kom i utgangspunktet ikke som del av en stor plan om å slå gjennom på sosiale medier. De skulle bare ha en Instagramkonto for å promotere et show. Plutselig begynte videoene å leve sitt eget liv.

Schøyen ler når hun halvseriøst anbefaler studenter i Oslo å flytte til Trondheim for å utfolde seg kreativt. Men presiserer nærmest i kor med Heitmann at det viktigste å gjøre er å:

– *Just do it.*

Vil ikke bli låst inne av algoritmene

I dag er sosiale medier en viktig del av hvordan duoen når ut til publikum. De er samtidig bevisste på at plattformene påvirker hva folk ser og hva slags innhold som får oppmerksomhet. De merker at videoer som ligner på formater publikum allerede kjenner fra Tiktok, ofte får flere visninger. Likevel vil de ikke la slike tall bestemme hva de lager.

Vi trives egentlig bedre i det absurde universet, hvor vi bare lager noe som bare er gøy

Sunniva Schøyen (24)

– Vi liker jo selv også veldig sketsjete ting, som er mye å be om av et TikTok-publikum. At man skal investere seg i en sketsj og se på en hel greie i tre minutter, forteller Heitmann.

– Så vi skjønner at noen ting går litt dårligere, men vi synes det er så gøy å lage at vi bare må lage det likevel.

Det er en balansegang. Duoen vil gjerne nå ut til folk, men ønsker ikke å redusere humoren til et spørsmål om klikk og visninger.

– Vi har kjempelyst til å lage ting vi selv synes er morsomt. Det er viktig for oss å selv kose oss og le av hverandre, fortsetter Schøyen.

De beskriver det som en viktig del av hvorfor de begynte i utgangspunktet. Målet var ikke å skape en stor følgerskare, men å ha et sted å dele det de allerede holdt på med.

Samtidig er de klar over at sosiale medier er en nødvendig vei inn for nye komikere. Plattformene kan gi ukjente skapere et publikum de ellers ikke ville nådd. Duoen har ingen planer om å bli fanget av algoritmene.

– Vi vil veldig gjerne klare å lage innhold som underholder, men som samtidig ikke går i kategorien *brainrot,* sier Schøyen

Humor for humorens skyld

Det samme ønsket om å bevare gleden preger hva slags humor de lager. De er ikke først og fremst opptatt av å kommentere dagsaktuelle politiske saker eller levere en tydelig samfunnsanalyse gjennom sketsjene.

– Vi trives egentlig bedre i det absurde universet, hvor vi lager noe som bare er gøy, sier Heitmann.

Det betyr ikke at de mangler meninger, noe duoen presiserer at de ikke gjør. Det betyr heller ikke at hver idé skal måtte underbygge et større poeng.

– Vi har lyst til å lage humor for humorens skyld.

Hun forklarer at filosofien til duoen er at noen ganger skal en sketsj ganske enkelt være morsom, og en komiker det samme. De har derfor ingen planer for å stille seg i kryssilden i noen politisk debatt med det første.

De kjenner seg heller ikke igjen i forestillingen om at humor nødvendigvis må komme fra mørke

Jeg synes at Hedvig er den morsomste i hele verden

Sunniva Schøyen (24)

eller personlige problemer. For dem begynner arbeidet ofte med en idé de synes er morsom, som de improviserer videre på foran kamera eller på scenen

Venner først og fremst

Når de blir spurt om de føler et press om alltid å være morsomme sammen, ler de litt av spørsmålet.

– Vi kan plutselig gå en tur og så innse at vi ikke har prata på en halvtime. Vi har bare gått og tenkt på noe annet, forteller Schøyen.

De trenger ikke å gjøre alt til en vits. For selv om samarbeidet nå er blitt jobb, er vennskapet fortsatt utgangspunktet. Den største endringen siden de ble plukket opp av NRK er kanskje at de ikke lenger bor sammen.

universitas@universitas.no

ETT ÅR ETTER STEINRASET:

Nå raser beboerne over kaldt vann i dusjen

Leietakerne på Carl Berner studenthus opplever stadig at det ikke er varmt vann i boligene. De lurer på når SiO skal ta tak i problemet.

Studentboliger

Tekst Filip Eskedal og Håkon Hansen-Møllerud Lund
Foto Kristian Horpestad

I oktober 2025 gikk det et steinras ved Carl Berner studenthus i Oslo. Denne uken kan beboerne feire ettårsjubileum til raset. Om de har varmt vann når de skal dusje etter festen, er imidlertid usikkert.

I over en måned har varmt vann vært en mangelvare i Studentsamskipnaden SiO sine studentboliger på Carl Berner. Nå er studentene lei av den lange behandlingstiden til SiO og krever svar på hva som er årsaken til feilen.

Ujevnt trykk og temperatur

Universitas møter cybersikkerhetsstudent på Høyskolen Kristiania, David Sveinsen (23), på Carl Berner studenthus sin takterrase. Han forteller oss at vannanlegget i boligblokken varierer veldig i både trykk og temperatur.

– Det har vært veldig ille, sier Sveinsen.

Han opplyser om at på det verste, var det kaldt vann da han skulle dra til skolen, og fremdeles kaldt da han kom hjem igjen. Andre studenter som også bor i studenthuset klager over dårlig trykk og fravær av varmt vann i dusjen. På deres interne Facebook-gruppe har det også vært mye diskusjon.

«Jesus Kristus, det er ikke noe varmt vann. Tok nettopp en *ice-bucket challenge* i dusjen.» skriver en anonym bruker på studenthusets Facebook-gruppe.

En annen skriver: «Fortsett å sende inn klager og prøv å få pengene tilbake!»

– Har dere meldt fra til SiO om dette?

– Ja, det har vi, svarer Sveinsen.

I Facebook-gruppen kommer det frem at minst ni beboere har sendt inn klage. Universitas har sett flere av disse.

Sveinsen utdyper at han har sett vaktmestere gjøre arbeid med vannpipene, men at SiO sjelden gir beskjed om det i forkant. Mangelen på informasjon har gjort at han stadig undrer over om arbeidet er for å ta tak i problemet eller ikke.

Videre tilføyer han til at det har blitt flere problemer etter steinraset. Han poengterer at spesielt

> **Når jeg skrur på krana, så forventer jeg oftere kaldt vann enn varmt**
>
> **David Sveinsen (23)**, beboer i Carl Berner studenthus

vaskemaskinene har vært i ustand, og at på det verste var det kun to vaskemaskiner som skulle betjene 290 boliger.

Påvirker hverdagen til studentene

Even Brynildsen (22), som studerer musikkvitenskap på Universitetet i Oslo, forteller at det påvirker det hektiske studentlivet.

– Når man kommer hjem og det plutselig er kaldt vann, blir ting litt mer krevende, sier han.

Brynhildsen beskriver problemet som at det er veldig vilkårlig om det er varmt vann eller ikke.

– I går når jeg skulle ta meg en dusj var det iskaldt, derfor sjekka jeg i dag tidlig og da var det varmt igjen, forklarer Brynildsen.

– Har du vært i kontakt med SiO angående problemet?

– Nei, jeg har faktisk ikke rukket det, men har sett at det har vært mye diskusjon i Facebook-gruppa. Så jeg har tenkt at jeg burde fått sendt inn et varsel jeg også, legger han til.

Sveinsen forteller også at han har måttet ta spesielle grep for å takle situasjonen. Ved et tilfelle måtte Sveinsen varme opp vann i en kjele og deretter bruke en svamp for å kunne vaske seg.

– Det synes jeg var noe skitt altså, sier han.

Som følge av situasjonen har cybersikkerhetsstudenten nå begynt å stå opp tidligere for å sikre seg en varm dusj om morgenen.

– De fleste studenter liker jo å sove litt lenger. Nå må jeg nå stå opp i seks sju-tida for å ha varmt vann til å dusje, sier Sveinsen.

ETTER RASET: Det var sperringer utenfor SIO-studenthjem på Carl Berner i fjor høst etter steinraset.

ARKIVFOTO: IVO EK

BEBOER: Studenten David Sveinsen har måttet koke vann i en kjele for å få varmt vann

Ønsker å flytte

Sveinsen har nå planer om å flytte inn med partneren sin, og oppgir at en stor del av grunnen er den usikre vannsituasjonen.

– SiO sier mye, men de bommer på det de lover at de skal gjøre.

Om han noen gang skal flytte inn i studentbolig igjen i framtiden vil han vurdere andre studentboliger før Carl Berner.

– Utenom de mange problemene er boligen i seg selv veldig fin å bo i, så det er synd at dette ødelegger helhetsinntrykket, sier Sveinsen.

Skyldes oppgradering

Elin Øvstebø Birketvedt, utleie- og kundeservicesjef i SiO, erkjenner at informasjonen om arbeidet som er gjort den siste tiden har vært mangelfull. Problemet har oppstått grunnet installasjonen av en midlertidig løsning for å oppgradere varmesentralen.

«Vi erkjenner at vi burde ha informert beboerne tidligere om utfordringene og de forventede konsekvensene. Det beklager vi.»

SiO sier nå at de har sendt ut informasjon til beboerne og satt inn tiltak som skal bedre situasjonen fram til arbeidene er ferdig i desember. Da forventes det at vanntemperaturen blir stabil. På spørsmål om de vil betale ut erstatning, svarer samskipnaden at det vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle.

– Hva tenker dere om at familier med unge barn lever uten tilgang på stabilt varmtvann?

«Tilgang på stabilt varmtvann er viktig for alle beboere, og særlig for familier med små barn. Vi har forståelse for at dette har vært krevende.»

Birketvedt opplyser videre at de er kjent med utfordringene med vaskemaskinene, men at maskinene nå er i drift og fungerer som normalt.

UNIVERSITAS
Torsdag 29. oktober 2026

OPPTAKSREPERTOARET PÅ NMH:

Ikke lenger bare hvite menn

En gjennomgang av opptaksprøverepertoaret til klassiske musikkutdanninger i Norge viste alt er skrevet av europeiske menn. Nå har det kommet nye retningslinjer for et mer mangfoldig repertoar

Musikkmangfold

Tekst Maja Sørbø
Foto Shilan Sari

Om man drømmer om å studere utøvende, klassisk musikk må man kunne vise at man behersker repertoar fra ulike epoker, deriblant barokken, klassisismen, romantikken og samtidsmusikken.

For at opptaksprøvene ikke skal bli altfor omfattende for de som søker flere utdanninger samtidig, samarbeider de ulike musikkutdanningene i Norge om et felles repertoarkrav. Det foregår gjennom Nasjonalt fagorgan for utøvende og skapende musikk (FUM).

En gjennomgang av dette repertoaret i 2023 viste at stykkene kun var komponert av europeiske, hvite menn og kun én nålevende komponist. I løpet av 2026 har de samarbeidet om å endre disse repertoarkravene.

Flere kvinnelige komponister

– Vi er nødt til å være med på å utfordre kjernerepertoaret for å kunne kalibrere det mot det vi ønsker at musikklivet som helhet skal være.

Det sier viserektor ved Norges musikkhøgskole (NMH) Vivianne Sydnes, som har ledet dette arbeidet. Nå har de nye retningslinjene kommet.

En av endringene som er innført er at dersom repertoarkravet inneholder obligatoriske eller foreslåtte komponister, bør de inkludere minst to kjønn og ha med verk fra de siste 50 årene. I tillegg står det at kandidatene bør «oppfordres til å velge musikk fra ulike kulturer og/eller kontinenter» .

– Hvorfor var det viktig å oppdatere repertoaret med kvinnelige komponister?

– Det handler om at det finnes et større mangfold blant komponister enn det som hittil er vist. Musikkhistorien er full av menn, men det er jo kvinnelige komponister i det historiske materialet også, sier Sydnes og legger til:

– Og det er i hvert fall mange kvinnelige komponister som skriver nå!

– Blir det nødvendig å åpne opp forståelsen av hva som er klassisk musikk, for å kunne ta inn flere komponister fra andre kontinenter?

– Vi er nok ikke der ennå, men det vi diskuterer, er hvordan man kan tilby mer utdanning i folkemusikk i et bredere perspektiv. Også har vi jazzlinja. Det snakkes også om å utvide til andre sjangre, som hiphop eller rock, som vi foreløpig ikke underviser i.

Du trenger ikke å spille Felix Mendelssohn, når du like gjerne kan spille Fanny Mendelssohn

Mitra Fagerli Rahman, student ved NMH

Dårlig vurderingsgrunnlag

Irene Ruud er lektor i horn ved NTNU og førstehornist i Trondheim symfoniorkester. Hun stiller seg kritisk til de nye endringene og tror det vil gjøre det vanskeligere å vurdere søkerne når man må kutte ut viktige, historiske verk.

– Spesielt når konsekvensen er at man må kutte ut Richard Strauss, juvelen i orkesterrepertoaret, som er blitt spilt og lært videre i generasjoner, sier Ruud.

– Jeg tenker òg på disse ungdommene som plutselig må kaste seg rundt og begynne å spille et stykke som verken de eller deres lærere har noe særlig forhold til, istedenfor å kunne lene seg på historien.

Vi skal ikke ha kvinner som skriver dårlig musikk bare fordi de er kvinner, det gagner ingen

Vivianne Sydnes, viserektor ved NMH

Ruud sier at hun er veldig for mangfold, men at det heller bør komme inn i selve utdanningen, for eksempel i eksamensrepertoaret.

– Jeg synes hele greia blir litt oppkonstruert, og jeg frykter at man ikke får vurdert kandidatene i tilstrekkelig grad når man mister det opprinnelige sammenlikningsgrunnlaget, mener hun og avslutter:

– Opptaksprøvene handler om å ta inn rett person på rett grunnlag, ikke om kjønnet på musikkens opphav.

– Vi skal ikke ha med kvinner som skriver dårlig musikk bare fordi de er kvinner, det gagner ingen, svarer Sydnes på kritikken.

Hun påpeker at kvaliteten er viktigst, men at det også finnes hos kvinnelige komponister.

Sydnes sier også at om det skulle vise seg å bli vanskelig å vurdere søkernes kvalifikasjoner med det nye repertoaret, må de se på det på nytt.

«Vi jobber bevisst med repertoar gjennom hele studiet, og jeg håper absolutt at Strauss dukker opp der.»

Hun presiserer også at de vil kartlegge hvilket repertoar som spilles på eksamenskonserten.

Utdøende kunstart

Mitra Fagerli Rahman (23), masterstudent i klassisk bratsj med musikkforskning ved NMH og tidligere leder for Studentutvalget, mener at endringene er på høy tid. Hun var studentrepresentant på et av møtene da retningslinjene ble satt.

– Jeg leste noe om at vi måtte ha en «myk overgang» . Det er jeg helt imot. Jeg mener endringene må komme nå.

Rahman mener at det å legge til rette for mer mangfold gjør studentmassen mindre strømlinjeformet. Hun tror at endringene vil gi studentene en mulighet til å finne noe som man er god på, og som man brenner for.

– Jeg, som klassisk bratsjist, spiller som regel musikk laget av hvite menn. Det å få mer valgfrihet gjør at jeg kan være litt mer meg selv i prøvespillscenariet også. Du trenger ikke å spille Felix Mendelssohn, når du like gjerne kan spille Fanny Mendelssohn.

STØTTER: Mitra Fagerli Rahman (23), masterstudent ved NMH, mener at endringene kommer på høy tid

MANGFOLD: Vivianne Sydness, viserektor ved NMH, har ledet arbeidet som har ført til flere kvinner på repertoaret.

– Hvordan opplevde du repertoaret da du selv var på opptaksprøve?

– Jeg syntes det var kjedelig. Juryen er kanskje to personer med ett sett med meninger om hvordan musikken skal gjøres. Hvis ikke de klarer å åpne blikket kommer det inn akkurat samme type mennesker hvert eneste år, istedenfor at vi åpner for forskjellige typer kultur innenfor klassisk musikk. Og som all annen innovasjon, så må den klassiske musikken utvikle seg. Hvis ikke så kommer den til å dø ut.

universitas@universitas.no

1,3 milliarder kroner til nytt toppidrettssenter

I det lille lokalet på Sognsvann har noen av de største idrettsheltene til Norge vokst frem. Nå skal Olympiatoppen få både større og bedre toppidrettssenter i samarbeid med NIH.

Idrett

Tekst Saga R. Tonning
Foto Kristian Horpestad og Eir Andrea Nordhagen

I statsbudsjettet er det satt av penger til et nytt nasjonalt toppidrettssenter. Med et totalbudsjett på cirka 1,3 milliarder kroner, skal staten bidra med 90 prosent av utgiftene. Det nye toppidrettssenteret skal ligge på Sognsvann, rett ved dagens Olympiatoppfasiliteter som ligger i nærheten av Norges Idrettshøyskole (NIH). Det betyr mye for rektor ved høyskolen, Aage Radmann.

– Vi ser et stort potensiale når det kommer til det faglige, sier han.

Rektoren forklarer at både bachelor- og masterprogrammer på NIH kan få stor nytte av det nye senteret som skal komme. Ifølge Radmann vil det bli en større arena for forskning og utviklingsprosjekter.

– Det kommer til å være mulig å bedrive enda mer forskning. Det blir et ordentlig løft for studentene våre, sier rektoren.

Fasiliteter i verdensklasse

NIH er tette samarbeidspartnere med Olympiatoppen, og i dag er det NIH som drifter alle uteanleggene på campus. Nå skal blant annet fotballbane, isbane, kastebane og skianlegg bli enda bedre. Det kommer altså til å bli enda mer sambruk mellom Olympiatoppen og NIH når det nye senteret er klart.

– I dag ligger vi på topp tre i verden blant de beste idrettsuniversitetene. Vi har allerede innendørsfasiliteter i verdensklasse, og nå kommer vi også til å få utendørsfasiliteter på samme nivå.

Rektoren trekker også frem at den nye satsingen vil skape en enda bedre utvikling for paraidretten. Når Olympiatoppen flytter ut av nåværende lokaler, vil Sunnaasstiftelsen flytte inn. Stiftelsen jobber for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal leve aktive liv.

– Det blir en kunnskapshub for enda bedre utvikling av paraidretten, altså en vinn-vinn-situasjon, mener Radmann.

– De nåværende Olympiatopplokalene er trange for alle, men spesielt for parautøvere. Så det blir mye bedre med et nytt og større senter, fortsetter han.

Selv om det nye toppidrettsanlegget ligger an til å påvirke både studenter og idretten positivt, finnes det flere fremtidige utfordringer. Staten har allerede satt av en stor sum til utbyggingen, men rektor er bekymret for at det blant annet kan ende opp med å koste enda mer.

PÅ TRENING: Edwin Gamborg Nielsen er begeistret for nytt anlegg

SPENTE: Andreas Arvesen og Eirik Solhaug er spente på det nye anlegget

– Det er en viss uro over at det både kan ta lengre tid, og bli dyrere enn beregnet. Det er alltid en risiko når man starter slike prosjekter, men vi håper at vi ikke havner der, sier Radmann.

Studentene er splitta

Andreas Arvesen (22) og Eirik Solhaug (20) studerer begge lærerstudiet på NIH og har hørt om den nye planen.

– Jeg tenker det kan være bra. Det går rykter om at det er veldig slitt og lite der oppe, så at det kan bli et bedre samlingspunkt for utøverne er en fin ting, sier Eirik.

> **Jeg tenker at å prioritere helse og trening alltid er positivt**
> **Edwin Gamborg Nielsenn**, student ved NIH

Han tror ikke byggeprosessen kommer til å påvirke studiehverdagen noe særlig, men heller at det ferdige prosjektet kan gjøre Oslo mer attraktivt for studenter som vil studere innen idrett.

Arvesen er derimot litt mer skeptisk.

– Jeg har ikke hørt så mye om det. Egentlig trodde jeg Olympiatoppen var rusta nok fra før. Så det treffer ikke meg så veldig, sier han.

Han sier det er dumt hvis byggeprosessen skal påvirke mye av studiehverdagen, men at det er bra at utøvere og studenter vil få bedre muligheter. Han er derimot overrasket over hvor mye penger som skal bli brukt til prosjektet.

– Nå vet jeg ikke hvordan de har fordelt pengene, men det hørtes ganske mye ut.

God prioritering

Edwin Gamborg Nielsen (21) studerer trening, helse og prestasjon på NIH, og er positiv til det nye prosjektet.

– Jeg tenker at å prioritere helse og trening alltid er positivt.

Han legger til at han synes det er en stor sum som er satt av for prosjektet, men at han tror det er viktig for helheten. Han mener at det å ha en god helse er noe som påvirker alle aspekter i livet.

> **Det blir et ordentlig løft for studentene våre**
> **Aage Radmann**, rektor ved NIH

– Hvis dette prosjektet kan fremme forskning som vil forbedre dette, er det absolutt verdt pengene.

Han er også begeistret for ideen om bedre forskningsmuligheter for studentene.

– Forskningen man får ut av et bedre anlegg, kan hjelpe helheten, og videre studenter også.

Ifølge rektor vil det bli tøft under byggeperioden for studenter og lærere, men han mener at det ferdige prosjektet vil være verdt det.

– Jeg håper på å kunne feire nyttårsaften med nytt toppidrettssenter i 2030.

universitas@universitas.no

INTER

Interredaktør: Rodrigo Paris
universitasinenglish@gmail.com 972 81 862

The country where everyone runs

RUNNERS HIGH: Håkon (22) after finishing Oslo Marathon.

OSLO MARATHON: Runners set off at the start..

From first-time marathon runners to exchange students, Norway's running culture keeps people moving.

Marathon

Author Jeanne Gauvin
Photographer Jeanne Gauvin

For some, running 42 kilometers is a personal challenge. For others, it is a way to experience a city, meet people and escape from everyday life. Norway is well known for its friluftsliv, the Norwegian philosophy of life that translates to open-air living.

It represents the importance for Norwegians to spend meaningful time outdoors in nature for their physical and mental well-being, regardless of the season or weather. It was experienced on September 12th when nearly 30 thousand runners gathered for the three different races, the 10 kilometers, the half-marathon and the famous Oslo Marathon.

The Marathon experience

Helene, a 24-year-old Norwegian, ran the marathon after completing the half-marathon last year. For her, this success was the continuation of a regular running career that began during the Covid crisis, to complete her football training.

— I started during Covid. I've played football and been running before that, but not seriously. It started with not being able to do football practice.

After completing the half-marathon in Oslo last year she repeated the challenge with her first marathon last September, with some more difficulties.

— I've been training the whole spring and some time in the winter, but three weeks before this marathon I got injured.

Even if it meant letting go of her training program, she chose not to abandon the race and managed to finish the marathon in a little more than 5 hours.

For Håkon, a 22-year-old Norwegian living in Oslo, the experience was different.

— I'm not really a runner, but I've found a lot of joy in running in the past. It's just hard to squeeze it into my schedule.

With no specific training, he finished the marathon with an impressive time of 4 hours and 40 minutes. His friend broke her ankle the week before and decided to give him the ticket for the marathon.

— I had very little time to prepare, said Håkon.

She gave him a dare: if he could do less than 5 hours, he would get the ticket for free. He managed it successfully, thanks to the good running environment provided by the race.

— I would recommend this marathon for the first time. It was a very fun social activity with a good organisation and all people cheering along with the music.

People gathering, cheering, encouraging with banners and even DJs along the road make the competition a real social activity, motivating runners to challenge themselves.

A moment away from everyday life

Their love for running goes beyond this race. When asked what running meant for him, Håkon explained that running allows him to think in peace without any distractions. That's what he loves the most about running: being able to forget about everyday life.

Seeing people running in the rain makes you think: 'Well, actually, you can run in the rain, it's motivating'

Mathilde (20), french exchange student

I guess Norway is the best running environment in the world

Håkon (24), marathon runner and student

— You never follow your own thoughts for longer than maybe a few seconds. When running, you can't be on your phone and you can't be talking and you just get to think freely.

Helene started running next to her football practices during .

— It was a kind of fun and new way to move the body without running out of the ball.

Running close to nature

A great source of motivation for both of them was nature and its accessibility. In Norway, they run around the forests and trails. For Håkon, it is the best running

— I really enjoy running alone in the woods, for example, without listening to music, so you can just take in the proximity of nature in Oslo, said Håkon.

For Helene, being so close to nature is very practical for people who like hiking and running. Nevertheless, for runners, it depends on the type of route you enjoy:

— Some people only like to run the flats or when it's easy. In Norway, it is a bit more difficult to run because there are uphills and downhills.

Beyond Norway

For Mathilde (20), a French exchange student studying outdoor activities, this Norwegian running culture is very impressive and motivating:

— The first time I came to Norway, I was surprised to see everyone out running, regardless of the weather. Seeing people running in the rain makes you think: Well, actually, you can run in the rain, it's motivating. And when you pass other runners, you realize, 'At least I'm not the only one out here.' You even see all the moms running with their strollers. It's crazy.

She feels that it is easy to take part in sports clubs which really include exchange students, and additionally, sports structures are everywhere.

— Everyone does it, and it's really accessible, and I'd say the university's facilities are incredible. There's a swimming pool, a huge weight room, two basketball courts, and four handball courts, said Mathilde.

The structures make the practice way easier. Also, tracks are not private, and good running routes are really close, like Vettakollen, her favorite one.

Coming from the French Alpes, she is used to being surrounded by nature, but she experiences it differently in Norway:

— Back in France, my friends do a lot of mountain activities and all that; but I'd say that outdoor living is really a niche thing in France. Here, though, everyone does it and it's incredibly accessible, and the university facilities are just insane.

This spirit is also reflected in education: when French teachers are way more strict and distant, Norwegian professors focus on debates and practice: for example, Mathilde said they caught fish, prepared food, picked blueberries in the forest and made jam afterwards, all things that we don't have at all back in France. It allows the French girl to experience outdoor life differently and she loves it.

It's cool to see so many people running and having the same goal

Helene (22), marathon runner

Whether in Norway or abroad, the Norwegian love for outdoor life seems to travel. From running in the rain to exploring the forest, friluftsliv continues to inspire people to get outside, one runner at a time.

universitas@universitas.no

KULTUR

Kulturredaktør: Gyri Høiset
gyrih@hotmail.no 941 41 494

Undercover på hatrivalisering

Vålerenga, Brann: Flammer og fotball

Fotballrevalisering

Tekst Andreas Nesby, Emil Kvebæk Øvretveit, Erik Aubert
Foto Jonas Sandboe og Emil Kvebæk Øvretveit

Knapt noe oppgjør i norsk toppfotball skaper så mye debatt som når Brann møter Vålerenga i Eliteserien. Det burde ikke overraske noen. For få rivaliseringer er vel så tidløse som den mellom lillebror og storebror. Men Bergen mot Oslo er noe litt annet enn en fortelling om Kain og Abel. Det er kanskje nettopp det som gjør møtet mellom landets storbyklubber til en kamp som utspiller seg vel så mye på tribunen som på gressmatta.

Brygger på noe

Reportasjepremisset vårt er like idiotisk som det er problematisk å gjennomføre. Én vestlending og to Oslo-gutter skal i denne reportasjen operere bak fiendens linjer. Om stuntet gir noen nye perspektiver eller innsikt er både umulig å si og totalt usannsynlig, men slik har vi altså valgt å gjøre det. Ikke et sjakktrekk, og om det var det, er det ikke et særlig godt et.

Søndag ettermiddag. Avspark 17:00 på Intility arena, et sted mellom Hasle, Hovin og Helsfyr i Oslo. Vi har hatt sesongkort, så dette er langt fra vår første gang her. På Valle har vi sett Vålerenga spille både eliteserie- og førstedivisjonsfotball, og alltid sunget deres melodier for full hals. Vi husker tilbake til den første gang Brann vant på Intility en dunkel oktoberkveld i 2023. Samme år rykket Vålerenga ned til førstedivisjon for første gang på 23 år.

I den grad vi har sett dem på bortetribunen, har det vært på Enga-tur. Men denne gangen er vi altså bortesupportere i egen by. Et hav av rødt har fylt sjenkestedet Brygg i Oslo sentrum. Skarringen kan høres ned til Østbanehallen, ølen flyter og stemningen er etter alt å dømme på topp.

— Papir-Tigerstaden kaller vi det. Kyst-Norge står for verdiskapningen, mens i hovedstaden flytter man på papirer, forklarer Paal Zandstra Krokeide.

Oslo er jo storebror, sier han, så det blir

UNIVERSITAS
Torsdag 29. oktober 2026

KULTUR

Kulturredaktør: Gyri Høiset
gyrih@hotmail.no 941 41 494

naturlig rivalisering. I 2022 stiftet han supporterforeningen Diaspora Bergensis. En forening for bergensere og de med hjerte for Brann som bor i det de selv kaller «østlendighet».

— Hvert år flytter om lag 800 bergensere til Oslo. Da er det godt å kunne møtes til kamp.

Underveis i samtalen med Krokeide kommer det frem at vår egen ansvarlige redaktør faktisk er bergenser.

— Eksil-bergenser eller eks-bergenser?, smeller Krokeide ut.

— *Han er nok kun i eksil.*

— Altså ingen Welhaven med andre ord, uttaler Krokeide mens grimasen hans morskner. Vi ber ham utdype.

— Welhaven flyttet fra Bergen til Christiania, og jobbet derifra aktivt mot Bergen, han er nok en av de verste bergenserne vi har hatt.

Det er tydelig at det ligger mer enn kun bergensk ironi bak Diasporaens kultur.

Selv om Krokeide understreker viktigheten av å holde liv i bergenske verdier, innrømmer han å selv være delaktig i Papir-Tigerstadens virksomheter.

— Jeg jobber jo selv i Forsvarsdepartementet, så jeg vet alt om å flytte papirer!

Kyst-Norge står for verdiskapningen, mens i hovedstaden flytter man på papirer

Paal Zandstra Krokeide, stifter av supporterforeningen Diaspora Bergensis

Bohemen leve

Fire år av livet mitt er tilbragt i hovedstaden så langt. Som stril i eksil. Allerede før innflyttingen hadde jeg begynt å følge Diaspora Bergensis. Siden da har jeg sett Brann spille mot Vålerenga alle anledninger jeg har hatt. Bluss er blitt fyrt ved kampstart, og hop ping i baris har skjedd etter skåring. Førstnevnte er ikke like lovlig, naturligvis.

Nå står jeg på dørsteinen til Bohemen Sportspub før Vålerenga-Brann. Denne gangen skal ikke undertegnede på bortefeltet med mine egne, men tilbringe kampen blant Vålerengas supportere.

Puben er fylt med fotballeffekter. Det er tidlig på dagen, og folk er lystige og rolige. Det tar ikke lang tid før en karakter utmerker seg. Han flyr rundt i baren som om han skulle vært på jobb selv, og slår av en prat med alle. Men stadig vender han tilbake til bordet sitt og halvliteren. På bordet står det et reservasjonsskilt med navnet «Grinebiters», en 50-plussterklubb, Klanen, og er selveste ansiktet utad på Bohemen. Han har vært med puben fra start og har full kontroll i dag også.

Når jeg kommer i prat med Grønningen, ligger Vålerenga på 13. plass på tabellen. Rett over kvalifikasjon til nedrykk. Jeg spør ham hvordan han ser på sesongen hittil.

— Egentlig er jeg ikke så redd for kvalik i år. Vi vinner annenhver gang. Sist gang vi var i kvalik, rykka vi ned mot Kristiansund. Nå kommer vi til å vinne, så jeg er jævlig fornøyd med kvalik nå.

— Det er mitt hårete mål i år: å greie den kvaliken.

Medlemskapet i «Grinebiters» henger i en tynn tråd, skal vi tro ham selv.

— Jeg er jo ikke ordentlig grinebiter engang. I dag tror jeg vi taper med bare ett mål.

Og skulle det gå ille for Vålerenga, mener Grønningen at det likevel er grunn til å være takknemlig.

— Ting kan alltids bli verre. Det kunne vært Lyn.

Optimismen leve.

Tribuner i flammer

På vei til Hasle t-banestasjon utløser noen brannsupportere komisk nok brannalarmen. Selv om standardprosedyren nok er å evakuere stasjonen til fots, kom de seg vekk med banen østover.

Sykdommen tyfus kan gi høy feber og delirium. Det italienske ordet for sykdommen, tifo, fikk etter hvert en overført betydning i fotballmiljøet: brennende lidenskap for et fotballag. En slik lidenskapelig supporter ble kalt en *tifoso*, og på norsk har ordet tifo blitt stående som betegnelsen på organisert tribunekultur.

Ting kan alltids bli verre. Det kunne vært Lyn

Kjell Grønningen, tidligere talsperson for klanen

Dette brukes ofte om store bannere som kan dekke en hel tribune, men også lys, konfetti, røyk og bluss.

På vei ut på bortetribunen henger et skilt som sier at bruk av pyroteknikk på tribunen «som minimum» vil medføre både bortvisning og utestengelse.

Det er liten grunn til å tro at denne trusselen ble tatt seriøst.

Vel over ti Brann-tilhengere utstyrt med røde signalbluss fordeler seg i to rekker på bortetribunen: En nær matta, og en oppunder taket, så fyrer de bluss.

Mellom rekkene blir det hevet et banner på lengde med tribunen, med motiv av blant annet Edvard Grieg og et pass til «Republikken Bergen», tillagt beskjeden: «Stilren kultur». Tjueto karer skal prøve å mæle ballen i rett nett, og disse rammes inn av tribuner som det bokstavelig talt brenner i og ryker av.

Det var et mektig syn til blussene døde av, og røyken la seg tett over Intility Arena. Det var knapt man kunne se lenger enn til midtbanen, og å se motsatt supportergruppe kunne man bare drømme om.

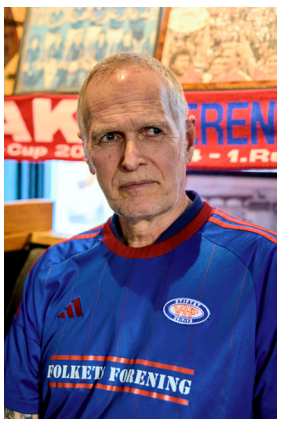
Vi hater alle, alle hater oss

«Vi hater alle – alle hater oss» står det på tifo-banneret til Klanen her på Østblokka-siden på stadion. Over dette stiller også Vålerenga-tilhengerne seg langs to horisontale rekker på tribunen, og setter i verk sine mange titalls bluss. Overalt brenner det, og det hele minner meg om en føniks som brenner opp og gjenoppstår fra sin egen aske. På tribunen daler det ned over hjemmesupporterne som snø.

— Vi hater alle, alle hater oss. Vi drar til Bergen bare for å slåss, runger det i sang fra Østblokka.

Før kampen har jeg blitt advart om å oppsøke Østblokka. Man trenger ikke spole tida tilbake til lengre enn til august, da rundt 20-30 maskerte Vålerenga-supportere gikk til angrep på Lyn-supportere på Café Nero på Bislett. I juni ble supporterkoordinatoren til Lyn grovt overfalt på Nationaltheateret togstasjon. I mars var det flere masseslagsmål natt til Rosenborg mot Vålerenga.

Da jeg spurte en kamerat i ultras-miljøet, de hardeste supporterne, om han trodde noen ville stille til anonymt intervju, fikk jeg til svar at en slik uting ville ingen i miljøet stille opp på.

OPTIMIST: Vålerengasupporter Kjell Grønningen tror Enga vil tape med bare ett mål i kveld.

— Spør du noen i ultras-miljøet om saken kan de seriøst jakte deg på tribuna. Pass på deg selv, blir jeg advart.

På kampen holder jeg lav profil, og står med en kamerat som heller vil vise meg det fine med Vålerenga. I alle fall til pause. Vålerenga brant en tidlig straffe, skårer et mål som blåses offside, før 1-0 er et faktum midt i omgangen.

Brann utligner til 1-1 rett før pause, og stemningen er amper. Det kjennes direkte ubehagelig ut å stå her med skarre-r, og jeg smetter ut av tribunen i pausen.

Det tar ikke lang tid før jeg blir kjent igjen av oslovenner, og jeg hysjer bastant på dem. Jeg roer dem ned, før jeg rett og slett tar halen mellom beina. Jeg kan ikke være her lenger.

På bortesiden av stadion viser jeg billetten min.

— Denne billetten er til Østblokka, sier vekteren.

— Der kan ikke jeg stå, sier jeg. Du hører at jeg har feil dialekt, kontrer jeg.

HATOPPGJØR: Når Bergen inntar Oslo gjelder det å vinne tribunen.

Mer skulle ikke til, og jeg er tilbake i trygge omgivelser. Jeg kjøper en Urge og setter meg med østlendingene mine på Brann-siden.

Opp med hendene

Stillingen i pausen viser 1-1. I mylderet av røde skjerf og drakter på bortefeltet, kommer noen kjente, oppstikkende lokker til syne, skuende ut over den påbegynte tværligger-konkurransen ute på den nå spillertomme banen.

— Jeg drar på alle kamper jeg kan på østlandet, fra Skien til Fredrikstad. Det forteller økonomiprofessor og bergenser Kalle Moene.

Han har vært Brannsupporter hele livet og forsoner seg med å følge bergensklubben, herifra *østlendighet*.

— Jeg har jo bodd her siden 1971, lenger enn jeg har bodd noe annet sted!

Likevel er det ingen tvil om at lojaliteten ligger hjemme hos lillebror..

— ..men det er jo alltid gøy med rivalen fra hovedstaden!

— *Hvem vinner i dag?*

— Brann! 3-1.

Etter så mange år i Oslo må jo spørsmålet stilles,

— *Eks-bergenser eller eksil-bergenser?*

— Eksil! smiler Moene,

— Skal tilbake til slutt, ja!

Storebror størst

Ved siste fløyte tar det av på østblokka. 3-1 til hjemmelaget. Skarringen har stilnet helt i borteseksjonen, som nå strømmer ut slusene på stadion som vannflaske med hull i bunnen. Greit nok får vel slå følge med dem, mens røyken og hoppingen fra motsatt banehalvdel intensiverer. Ta på furtemaska, ikke smil, og ikke snakk med noen overhodet, er vel beste strategi nå.

SPENNING: Brannsupporterne begynner å skimte Intility.

«Hater, hater, hater Bergen by» runger utover plattformen på Helsfyr T, og gjennom t-banevognene, hele veien til Majorstua, og kanskje videre derifra også. I dag var storebror størst i egen stue.

Vennskapelig hat med glimt i øye eller reint og skjært hat. Hater og elsker, elsker og hater. Det er noe broderlig over hele greia. Jeg vet ikke hvordan det så ut da Kain drepte Abel, men jeg kan se for meg at det ikke var helt ulikt sånn ting så ut idag, om så bare litt.

universitas@universitas.no

Gratis kultur og lesesal
på **Nasjonalbiblioteket**

Skriv oppgaven din på lesesalen, kjøp god kaffe og bakst fra et av byens beste bakerier – og få med deg et av våre mange gratis kulturarrangement før du drar hjem.

6–7 NOV
FESTIVAL
Diskoteket. En festival om musikk
Vår nye festival – som gir musikkhistorien nytt liv gjennom foredrag, bestillingsverk, samtaler og lytting.

10 NOV
MATKULTUR
Kokepunktet: Rockekokkenes inntog
Kokkene Ole Martin Alfsen og Øyvind Hjelle mimrer om Palace Grill, arnestedet for 90-årenes rockekokker.

21 NOV
VERKSTED
Lynkurs i avistegning og karikatur
Med Egil Nyhus og May Linn Clement. Få også med deg *Med pennen på strupen*., en utstilling om satiretegning.

→ Se hele programmet på nb.no

29 OKT
NORSK SPILLHISTORIE
Den lengste reisen
– en norsk spillsuksess
I kveld: Hasse Hope fra Nerdelandslaget leder samtalen om det norske dataspillet, fra idé til kultklassiker. Etter samtalen spiller vi sammen på storskjerm. Strømmes på nett.

DEBATT

Idé- og debattredaktør: Albert Randsborg
albertrandsborg@gmail.com 938 27 476

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Tidlig Halloween for Tangen

Oljefondsjef Nicolai Tangen har en alvorlig jobb. For knapt to uker siden la Svein Gjedrem fram en norsk offentlig utredning med forslag til nye etiske retningslinjer for oljefondet. Utvalget fikk umiddelbar kritikk, blant annet for forslaget om å åpne for investeringer i selskaper som produserer atomvåpen. Uansett hva man tenker om det, kan man være enig om at det er et ganske alvorlig tema.

Samtidig har Tangen et sideprosjekt som KI-guru. Jeg vil gjette at 80 prosent av det jeg hører oljefondsjefen si ikke handler om oljefondet i det hele tatt. Forrige uke kom Tangen med følgende sitat til Dagens Næringsliv: «Det er noe av det mest alvorlige jeg har lest på kjempelenge». Hva kan dette sitatet handle om, mon tro?

Det er jo nok alvorlige ting å snakke om. Har han lest en rapport om folkemordet på Gazastripen, som oljefondet lenge var investert i? Har han fått i seg en artikkel om atomvåpenenes grufulle ødeleggelser og gjort seg opp en tanke om Gjedrem-utvalget? Har han lest om USAs kjøp av russisk olje og tenkt på hvordan dette svekker Ukrainas muligheter for seier? Alle disse alvorlige temaene hadde i hvert fall vært forståelige ting for en mann med en så alvorlig jobb å lese om.

Nei. Han har lest en studie fra Harvard Business School som sier at kvinner er mer tilbakeholdne med å ta i bruk KI. Jeg vet liksom ikke hva jeg bør skrive til det.

At det mest alvorlige oljefondsjefen vår har lest på lenge er at noen bruker litt mindre kunstig intelligens enn noen andre er helt ubegripelig. Ordene vi bruker betyr noe, spesielt når de kommer fra lederen av en av verdens største økonomiske aktører. Velg dem med betydelig mer omhu, vær så snill. Nå er det snart Halloween, og akkurat som på Halloween tror jeg at det du er redd for ikke er like farlig i virkeligheten.

Av AR

Ukas overhørt

Favorittfilmen min om Oslo er *Skjelvet*

Trierfiendtlig kritiker

Oktoberfest og bølgen er det mest hetero eg veit om. Det kjem eg aldri til å gjere

Desker

Når de sier «gutta» så tror jeg ikke de mener det på en radikalt-bokmål måte

Bokmåltaler

Jeg har et vold-i-nære-relasjoner-forhold til leveren min

Student med ugreie sammenligninger

Har dere noen fordommer om hvor jeg har lagt jakka mi?

Glemsk student

Staten skal subsidiere studering, ikke overarbeid

Høyres Studenter vil heve inntektsgrensen til 500 000 kroner. For studenter som går i minus, hjelper det lite.

Jobb og studier

Sigve Garberg Haugseng, masterstudent i statsvitenskap

Et nøkternt budsjett setter studenter i Oslo i snitt 3 500 kroner i underskudd hver eneste måned dersom man kun regner med penger fra Lånekassen, og det før en eneste krone har gått til en øl eller andre livsgleder. Derfor er mange studenter nødt til å jobbe. Oslo-studenter med betalt arbeid bruker i snitt 15,5 timer i uka på jobb. Likevel mener lederen for Høyres Studenter at løsningen ikke er økt støtte, men å øke inntektsgrensen – så folk kan jobbe enda mer!

Det er de færreste studenter som trenger å frykte inntektsgrensen

Problemet med denne såkalte løsningen er vel at den ikke løser noe. En høyere inntektsgrense gir heller ikke en krone mer til dem som ligger under den. Som avdelingsdirektør i Lånekassen, Idun Klette Låhne, så fint påpekte i Studvest tidligere i år, kan en student jobbe med en timelønn på hele 250 kroner i nesten et halvt år før stipenddelen av lånet reduseres med en eneste krone.

Det er de færreste studenter som trenger å frykte inntektsgrensen. Et større problem er at studenter bruker stadig mindre tid på å faktisk studere, og det blir neppe bedre av å gjøre det mer lønnsomt å jobbe. «Utdanningen må være studentenes viktigste jobb, det er den de vil få igjen for senere», har tidligere høyere utdanningsminister Sigrun Aasland (Ap) sagt. Bedre kan man nesten ikke formulere det selv.

Så klart skal studenter kunne ha en deltidsjobb. Som lederen for Høyres Studenter påpeker, er erfaring viktig på veien videre. Likevel må studiene være hovedfokus. De krever både tid og overskudd dersom man skal sitte igjen med den kunnskapen man trenger i et arbeidsliv som fort varer til man er 70.

Derfor burde hovedløsningen være å øke studiestøtten til et nivå man kan leve av, ikke å heve inntektsgrensen slik at de som allerede tjener godt, beholder mer av stipendet.

Man burde kunne være fulltidsstudent uten å vinne i bingo først!

debatt@universitas.no

Psykisk helse er ikke en ansvarsfraskrivelse

Vi må kunne snakke om ansvar uten å mistenkeliggjøre mennesker som sliter psykisk.

Psykisk helse

Theo Johansen, historiestudent ved UiO

I Universitas skriver Solveig Bagle Bjerknes at psykisk helse har blitt et slags skjold mot kritikk, og at begreper som angst, depresjon og traumer brukes for løst. Hun tar opp en viktig problemstilling, men risikerer samtidig å generalisere om mennesker som sliter.

Psykiske plager fritar ikke automatisk noen for ansvar. Det går an å ha det vanskelig og samtidig såre andre eller oppføre seg dårlig. Men det er forskjell på å bruke psykisk helse som en unnskyldning og å erkjenne at psykiske plager faktisk kan begrense hva man klarer å håndtere.

Forståelse og kritikk kan eksistere samtidig

Bjerknes skriver: «Vi godtar at angst og depresjon gjør oss fullstendig maktesløse, fordi det er enklere enn å stille oss selv til ansvar.» Her tillegges mennesker med psykiske lidelser et motiv: at de velger maktesløshet fordi det er enklere. Det er en vid påstand som ikke tar tilstrekkelig høyde for hvor ulikt psykiske plager kan påvirke mennesker.

Selvsagt bør vi være forsiktige med å bruke kliniske begreper om vanlige følelser. Men at slike begreper noen ganger brukes feil, betyr ikke at vi bør møte mennesker som forteller om psykiske problemer med mistanke om at de prøver å slippe unna ansvar.

Eksempelet med TIX viser også at forståelse og kritikk kan eksistere samtidig. Man kan ta en persons psykiske helse på alvor og likevel kritisere handlingene deres. Det ene utelukker ikke det andre.

Ansvar handler likevel ikke om at alle alltid har full kontroll over egne handlinger eller symptomer. Vi bør kunne snakke om ansvar uten å overse reelle begrensninger. Hvis debatten om psykisk helse skal være konstruktiv, må den romme begge deler: at psykiske plager ikke automatisk unnskylder alt, og at mennesker som sliter ikke dermed forsøker å fraskrive seg ansvar.

debatt@universitas.no

DEBATTREGLER I UNIVERSITAS

Har du overhørt/lest noe artig/forferdelig/overraskende blant dine medstudenter?
Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

samt på hvilket universitet/hvilken høyskole du overhørte det.

Alle sitater blir publisert anonymt.

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi forbeholder oss retten til å fortkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten
- Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

Dagdrømmer og politisk analfabetisme

Å diskutere om det virkelig er lurt å øke studiestøtten til 1,5G er ikke økonomisk analfabetisme, men en erkjennelse av at politikk er fordeling av knappe goder.

Studentvelferd

Ulrik Dager Sneve, leder ved Studentersamfundet i Trondhjem

Forrige uke plukket Universitas' idé- og debattredaktør Albert Randsborg opp en diskusjon vi har hatt på Studentersamfundet i Trondhjem om et resolusjonsforslag som går ut på å være mot en økning i studiestøtten til 1,5G. Jeg setter stor pris på at våre diskusjoner kan bringes over Dovrefjell, men ved lesing av innlegget tar det ikke lang tid før den unge skribenten viser sin manglende evne til å forstå at politikk er prioriteringer.

Størrelsen på statsbudsjettet løftes fram som et skjold mot enhver idé om at kravet om «mer penger!» legger lokk på hva annet studentpolitikken kan ta tak i, som var blant kjerneargumentene til resolusjonsforslaget. Det er ikke vanskelig å forstå denne misoppfatningen. 2300 milliarder er jo så mye penger at man skulle tro det er mulig å få til hva som helst. Likevel er det så mye penger at det ikke går an å forholde seg til hvor mye det er, men det går an å forholde seg til at om studiestøtten skal økes til 1,5G, så går det på bekostning av noe annet. Noe annet må vel kunne kalles politisk analfabetisme.

I 2300-milliarder-landet er ikke slik nytenkning velkommen

Mitt forslag var derfor at snarere enn å gi studentene mer penger mellom hendene til å håndtere en dyr studiehverdag, bør politikken rettes mot å gjøre studiehverdagen billigere ved å styrke institusjonene som skal koste isen foran studenten, for å bruke en curlinganalogi. Her var intensjonen å invitere til nytenkning rundt hvordan økte bevilgninger kan gjøre livene våre billigere, men i 2300-milliarder-landet er ikke slik nytenkning velkommen. Slik ville man også unngått å få betydelig høyere gjeld når studietiden, akk, en gang er forbi. For oss som ikke har slavet under en femsifret husleie i måneden som student, er det nemlig et slags håp om å kjøpe egen bolig i rimelig tid etter studiene.

Uansett, Studentersamfundet i Trondhjem vedtok aldri dette resolusjonsforslaget og vi står ved vår gamle resolusjon fra 2022 om å øke studiestøtten til 2G. Fram til det skjer anbefaler jeg Randsborg en tur til Trondheim for å oppleve en studiehverdag fra 6000-kronerskollektiv og frivillighetspriser på tapp.

debatt@universitas.no

Høyrebyrådet klipper snorer, men hvem tar regninga?

Redaktøren i Universitas stiller et helt legitimt spørsmål om hva høyrebyrådet har gjort for studenter i Oslo. Svaret er pent lite.

Oslo Byråd

Marthe Scharning Lund, gruppeleder i Oslo Arbeiderparti

Ansvarlig redaktør Ingemar Stirling Gundersens spør hva byrådet har gjort for studenter. Spørsmålet er betimelig. Jeg skulle ønske at byrådslederen fra Høyre brukte leserbrevspalten til å svare på spørsmålet, fremfor å belære studentavisen om journalistisk fremgangsmåte.

Billettprisene på kollektivt er selvsagt viktig for studenter med en presset økonomi. Tidligere i år fikk Oslo flere hundre millioner fra de rødgrønne på Stortinget til å senke billettprisene. Samferdselsbyråden sa til Aftenposten at hun var veldig glad for bidraget, og omtalte det som et spleiselag. Byrådslederen omtaler det samme statlige bidraget som et «PR-jippo».

Høyres skryteliste inkluderer at i underkant av 2000 studentboliger er tatt i bruk under dem. Det er å ta æren for regninger staten har plukket opp, og prosjekter som ble vedtatt før de tiltrådte. Arbeiderparti-regjeringen har i tillegg gjort studentboliger til eget reguleringsformål fra sommeren 2025. Byrådet har dermed fått et nytt verktøy for å sikre tomter til studentboliger. Spørsmålet nå, er hva de velger å gjøre med det.

Så har vi tannhelsetilbudet i Oslo. Det er lett å forstå frustrasjonen som oppsto blant studentene da tidligere helsebyråd fra Høyre omtalte dem som «fluorgenerasjonen». Etter lovfestingen av retten til tannhelsehjelp for unge, sa han at det var en håpløs prioritering og sløsing med ressurser, men at kommunen skulle følge loven til tross for dette. Tilbudet finnes fordi byrådet tapte.

Høyre tar æren for regninger andre tar

Høyre tar æren for regninger andre tar for boligene. Mange av studentboligene ble vedtatt før byrådet tiltrådte, priskuttene er delvis statlige penger han selv kaller PR-jippo, og tannhelsetilbudet kom fordi Stortinget lovfestet det mot byrådets vilje. Samtidig fjerner byrådet eiendomsskatten for de dyreste boligene. Penger som kunne og burde blitt brukt på å levere på en reell skryteliste for studentene i denne byen.

debatt@universitas.no

Studentenes rett til tannlege må også funke i praksis

For å få ned tannlegekøene bør byrådet ta i bruk SiOs ledige kapasitet

Tannlege

Ida Helene Imenes, leder av Velferdstinget i Oslo og Akershus

Den siste tiden har tannhelse vært et tema i Universitas. Vi i Velferdstinget er enige med ansvarlig redaktør i Universitas Ingemar Stirling Gundersen i at tannhelse er svært viktig også for unge.

Vi synes det er svært positivt at det finnes gode økonomiske ordninger for unge mellom 21 og 28 år, som gir rett til subsidiert tannbehandling i den offentlige tannhelsetjenesten. Der betaler de bare 25 prosent av de offentlige takstene. Problemet er bare at den offentlige tannhelsetjenesten i Oslo ikke har kapasitet til å ta imot alle som omfattes av ordningen.

Det er lange ventelister, og unge blir ikke prioritert. Det betyr at mange blir tvunget bort fra det offentlige og over i det private, hvor studenter ikke får den samme subsidierte tannbehandlingen. For studenter med trang økonomi blir det svært krevende å betale tannlegeregningen hos en privat tannlege.

Byrådslederen mener at 21–28-åringer prioriteres på bekostning av barn og sårbare grupper. Men det trenger ikke være et enten eller. Samtidig som den offentlige tannhelsetjenesten sliter med kapasiteten, har Studentsamskipnaden SiO både tannleger og ledige stoler. Problemet er at SiO regnes som privat, og at studenter mellom 21 og 28 år derfor ikke får den samme subsidierte tannbehandlingen der som i den offentlige tannhelsetjenesten.

For å få ned tannlegekøene bør byrådet ta i bruk SiOs ledige kapasitet

Vi synes også det blir litt flaut at byrådslederen ikke har lyst til å gjøre noe med det før de eventuelt bryter loven, og venter med å tilgjengeliggjøre tannhelse for studenter til etter det lovpålagt av Stortinget. En avtale med SiO kan sikre studentene behandlingen de har rett på, samtidig som det frigjøres kapasitet til andre grupper. For å få ned tannlegekøene bør byrådet ta i bruk SiOs ledige kapasitet og sørge for at studenter får den samme subsidierte tannbehandlingen der som i det offentlige tannhelsetilbudet. På den måten blir det mer plass til alle andre grupper i samfunnet, og studentene får det tilbudet de har krav på.

debatt@universitas.no

Anmelderredaktør: Elisa Turcato Bakken
elisarbakken@gmail.com 418 43 948

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

Henchlock – «Goblin Mode»
Hva behager, spør du? En elektrisk strøm av jazzifisert psychrock

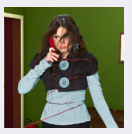

Thomas Dybdahl – «Endless Sky»
Stavangermannen gjør det han kan best. Og her med nye, lekne komponenter.

Universitas advarer

Morten Harket – «If I Ever See Your Face Again»
Joda, så har Harket blitt litt stram i trynet. Det går for denne ubønnhørlige balladen. ass doggy da saw.

Anna Lille – «Middle Ground»
Tross gjennomført uttrykk, blir det lite pusterom igjen for lytteren

Konsert:

Slipp grisene løs

Tross noen lydtekniske skjær i sjøen gir Pumpegris nytt liv til sine allerede uregjerlige låter.

Pumpegris

Hva: Konsert
Når: 15. oktober

Musikken til Pumpegris rommer alt fra bygdefest til vise, rock, rap og folkemusikk, og kontrastene er allerede store på debutplata Fritids. På Rockefeller er de likevel aller best når de tillater seg å tukle enda mer med materialet live.

Flere av låtene får et langt røffere uttrykk enn på plate. Særlig «Forfengelighet» presses mer bort fra folkpreget og nærmere en hardere blanding av rock og rap. Det kler dem. Når vokalist Vera Sonne beveger seg mellom det lyse, nesten skjøre og det mer rytmiske og bråkete, viser Pumpegris hvor mye spillerom som nettopp finnes i materialet deres.

Ikke alt kommer like godt frem, og tidvis jobber lyden imot dem. Enkelte partier gror sammen, og både fele og vokal forsvinner litt i Rockefeller-grøten. Dette merkes særlig på låten «Livet kan jokke suge» – en låt som i sin opprinnelige form balanserer både mykhet og råskap, men som dessverre mister mye av spennet live.

Men når bandet først løsner, gjør det lite. Det skjer for alvor under «Dritten i midten». Omringet av det som føles som halve folkemusikkens kulturelite står jeg med egenbragt kamera i været og kjenner meg øyeblikkelig passende plassert. Men kameraet må ned. Både band og publikum våkner, og låten utvikler seg til å bli kveldens mest kaotiske og formidable øyeblikk. Mindre oppvisning, mer leven. Dette skulle jeg likt å se mer av.

Det er ikke nødvendigvis mer bråk Pumpegris hadde ytet godt av. Det er mer av denne lekenheten – følelsen av at låtene fortsatt kan overraske også oss som kjenner dem så godt fra før av.

Innslagene av ny musikk antyder dessuten et allerede etablert mønster: Pumpegris nekter å gjenta seg selv. De nye låtene – deriblant «Se På Meg» fra filmen Suser Avgårde – trekker i vidt forskjellige retninger fra både hverandre og tidligere utgivelser, uten at bandet mister sitt sjangersmeltende særpreg.

Pumpegris fremstår fortsatt som et band i bevegelse, og det er når de utfordrer sitt eget uttrykk at de er mest spennende å se på. Fremtiden ser lys ut for et band som nekter å stå stille. Neste gang kan de gjerne rote det enda mer til.

Casper Ingebretsen Hauen
anmeldelser@universitas.no

Plate:

For mye *yap*, ikke nok rap

Marstein slipper lytteren litt mer inn på *YAP*. Likevel tør han ikke helt å gi slipp på imaget sitt. Når skal han vise oss at han er Jo Marstein, og ikke bare «han fra Undergrunn»?

YAP

Hva: Album
Plateselskap: Def Jam Recordings Norway (underlagt Universal Music Norge)

Marstein åpner *YAP*. sterkt med låta «YAYHA HASSAN.» Den er en hyllest til den avdøde dansk-palestinske poeten Yahya Hassan, som Marstein gir uttrykk for at han kjenner seg igjen i. Åpningen gir en følelse av at dette vil bli et nokså personlig album fra rapperen, men dette faller fort sammen når man hører på resten av albumet.

Flere av beatsene gir en fornemmelse av noe rent, luksuriøst og ofte energisk, men det er lite som hinter til en tydelig kunstnerisk stemme bak det fint dekorerte lydbildet. Han bruker mye samples, synths og trommelooper med snares og hi-hats som repeterer seg over låtene. Det er fengende, men høres ikke spesielt radikalt ut i forhold til det vi har hørt fra Marstein tidligere. Klangen av debutalbumet *Medici Marstein* høres fortsatt gjennom det nye albumet. Gjennomgående savner jeg det personlige preget fra første låta.

Mistenkelig sammenligning

Det er tydelig at albumet på mange måter også er en hyllest til rapperne som banet vei for hans musikalske ambisjoner. Han inkluderer blant annet referanser til Nas sin *Illmatic* og Outkast sin «Ms. Jackson» På låta «KUNSTNER» tar han i bruk en mer oldschool hiphop-aktig stil, noe som trolig er hans måte å vise sin respekt for generasjonene før ham.

«YAHYA HASSAN» og «DIADEM» er albumets emosjonelle sentrum, hvor han rapper om tvilen han ofte kan føle på. Spesielt på førstenevnte låt lar han melankolske synths og halvtriste piano-akkorder komplementere rappingen hans. Likevel fremstår det som mistenkelig at han sammenligner seg med Yahya Hassan, med tanke på denne poetens brutale oppvekst og voldelige foreldre.

Påtatt tungt

I «DIADEM» hører vi han stille mer undrende spørsmål rundt livets mening, og den legger opp til en spennende bruk av strykeinstrumenter. Likevel oppleves låta fremdeles litt ut som om han kler opp disse tunge tankene i et Gucci-antrekk, fremfor å ta i bruk en mer dempet og ærlig produksjon.

På albumets svakeste låt, «TOURETTES,» virker det i stor grad som at Marstein bare har sydd sammen *bars* som hver for seg høres kule ut, men som ikke har noen betydning i kontekst av albumet eller låta. Marstein er sønn av en forfatter, men denne sangen overbeviser meg om at eplet har falt langt fra stammen. Det er ikke helt tydelig hva «devils on my dick, Gud er min cockblock» betyr.

Ubesvarte spørsmål

Albumet tar seg opp en god del mot slutten, hvor vi har låter som «7D» der han viser en overraskende god evne til å bytte mellom tysk, hebraisk, engelsk og spansk. På albumet inkluderer han også gjestartister som danske Tobias Rahim, svenske Yasin og girl in red. Spesielt låta med sistnevnte gir albumet litt mer variasjon.

På *YAP.* hører vi Marstein holde seg til å rappe om sex, klær og dyr vin. Gjerne over polerte og lyttervennlige beats. Likevel gir låtene med mer emosjonell dybde inntrykket av at Marstein har mer å by på som en artist, men at han ennå ikke helt er komfortabel med å utfordre sitt eget image som en «kul rapper.» Er all oppmerksomheten rundt Marstein bare preget av tiden hans i Undergrunn, eller har han noe mer han ønsker å fortelle oss? *YAP.* får oss mer til å undre enn å vite.

Filip Eskedal
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Reis fra ansvaret ditt

Hvem: Travle studenter Hva: reis Hvorfor: midlertidig sjelefred

Denne helga flyktet jeg fra det mørke kalde høstværet i Oslo til enda mørkere og kaldere vær i Tromsø. Mest av alt har jeg flyktet fra to presserende oppgaver til neste fredag, men tusen kilometer unna Blindern forsvinner all eksamensangst i takt med nordlys og mack-øl. Semesteroppgaver og mappeinnleveringer blir kun fremmedord, og du kan fortelle deg selv at ferie er ferie og skole er skole, og de må nødig blandes av respekt for god work-life balance. Så legg igjen alt ansvar i et skap på lesesalen og book første billett langt til helvete her ifra og opplev et sjelelindrende avbrekk som jeg er helt sikker på er sårt trengt. Bare prøv å fortrenge at du snart må returnere til det samme ansvaret med dårligere tid. Den tid den sorg.

Truls Linberg, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Uttrykk deg!

Hvem: studenter som *locker-in* Hva: trend-ord Hvorfor: bli original

I høstferien hørte jeg på Lørdagsrådet. De snakket om trender og trendord. Amalie Stuve utbrøt: «Ikke si side-quest når du bare har en hobby!». I den anledning har jeg lyst til å legge til et par trend-ord jeg synes det er på tide å slutte med: 1. «Reise» brukes som oftest av richkids som bare skal til bestefars leilighet i Thailand en ukes tid, det kalles «ferie»!. 2. Ikke snakk om andres red flags før du har gått inn i deg selv og sett på dine egne, og 3. hvem er du til å få ick av andres oppførsel når du selv pelte deg i nesa på Neuf? Hva skjer med å kategorisere all menneskelig oppførsel? Chill litt og pass dine egne saker!

Helene Sæterdal Semb, journalist i Universitas

Film:

Faller mellom to kinoseter

Suser avgårde er morsom, men ganske intetsigende om inngangen til voksenlivet.

Suser Avgårde

Regissør: Rikke Gregersen
Produksjonsselskap: Motlys AS

Som en som har fått deLillos gjennom tåteflaska, og som ung mann på voksenlivets trapper, følte jeg meg som selve personifiseringen av filmens målgruppe. Jeg nynnet på sangene i en måned før jeg gikk inn i kinosalen, og da mørket endelig senket seg, sitret jeg av forventning.

Velkommen

Hovedpersonen Agnes (Sarah Francesca Brænna) har solbrillene på snei og fremfører et herlig poppet cover av deLillos «Velkommen» i et bryllup, idet eksen hennes Daniel (Fredrik Ditlev-Simonsen) sniker seg inn døren. Agnes unnskylder seg i mikrofonen, går av scenen og inn på toalettet med sin venninne Emilie (Ada Eide). «Hva gjør han her? Jeg trodde han var i Berlin?». Minutter senere får vi en keitete monolog av Daniel på samme badeværelse, som mente han hadde funnet seg selv på *rave* og nå er hjemme for å finne ut av ting. «Skal vi endelig bli sammen igjen?», spør Agnes venninnen med dådyrøyne når eksen har gått ut.

Resten av bryllupet leverer Brænna knallsterkt som en full og håpefull Agnes, desperat etter å vinne Daniels blikk. Mens dette pågår sitrer jeg i stolen etter mer musikk. Skal noen her være *tøffe i pyjamas*? Er det kanskje «Kokken Tor» som er bryllypets catering-ansvarlig?

Lyden av hverdagsliv

Å basere en film på tekstene til en gruppe som har perfeksjonert kunsten å sette ord på livets trivialiteter burde være en grei oppgave. DeLillos har skrevet tekst om nesten alt det kan skrives tekst om med livet som ramme, og med dette enorme kildematerialet som bakteppe er det hverken mangel på scener å la seg inspirere av eller handling man kan få til å passere som noe inspirert av tekstene deres.

I en film som omhandler et ungt menneske i kamp med naiv kjærlighet må jeg derfor spørre meg hvor det har blitt av mange av disse sangene og situasjonene de beskriver. Hvor er «Hjernen er alene»? Hvor er «Sveve over byen»? Og hvor er selve hverdagsangstens anthem, «Tøff i pysjamas»? I stedet blir vi servert trashmetal-cover av «Neste sommer» fra bandet Daufødt og «Kjærlighet» sunget *schærlighet* av Vinderen barnekor. Det er absolutt morsomt på sin måte, men føles som en mellomting mellom faktisk inspirasjon og et litt utilpasset lydspor. Litt mer *fanservice* til bandets trofaste fans, som det kommer til å være mange av i kinosetene, hadde gjort seg.

Det er også nok av gode rockeband i landet, men bortsett fra Dafuødts bidrag og Kaja Gunnufsens (geniale) tolkning av «Finnes det en kvinne» er disse stort sett fraværende. Hvorfor i all verden er ikke Brenn. blitt spurt? Jeg håper og tror de var opptatt med sitt nye album.

De musikalske høydepunktene leveres overraskende nok av hovedrolleinnhaveren selv, som i filmens vendepunkt synger «Glemte minner» så tårene spretter rundt meg. Også Daniela Reyes, ULD og No. 4 leverer gode tolkninger, og spesielt de to sistnevntes samarbeid på avslutningssporet «Suser avgårde», hvor arrangementet glir knirkefritt over fra folketoner til spretten pop er minneverdig. Helhetlig er det allikevel for lite variasjon i form og sjanger til at lydsporet innfrir.

Verken dialogfugl eller musikkfisk

I tillegg er mange av partiene uten musikk svært sparsomt skrevet, og mye av dialogen må vike for det man må kalle nøling. Steinar Klouman Hallert som spiller Kasper har åpenbart perfeksjonert konseptet komisk timing, men har foruten en seanse med Emilie foran en PC med dataspillet Sims nesten ingen replikker av substans hele filmen. Jeg skulle gjerne sett flere sider av dette supertalentet. Hovedpersonen virker også som hun har mye på hjertet, men uttrykker seg nesten bare med halvsetninger i hele filmens lengde.

Filmens mangler til tross leverer den et realistisk portrett av hvordan det er å være ung i møte med voksenlivet, og når man halvveis ut i filmen forsoner seg med at karakterene ikke har noe mål om utvikling kan man lene seg tilbake og la seg imponere av Brænna. Hun er såpass overbevisende og interessant som Agnes at filmen aldri føles for lang. Også Ditlev-Simonsens portrett av en grusom eks uten selvinnsikt er fornøyelig frustrerende, og dynamikken mellom rolleinnehaverne er gøyal nok til at vi får håpe Rikke Gregersen gjør som hennes norske samtidige regissører og lager et ensemble-cast av denne gjengen.

Totalt sett blir det allikevel verken nok deLillos eller menneskelig dybde for at dette skal være enten en musikkhyllest eller en god dramafilm, og helheten faller mellom to kinoseter. Det er selvsagt lov å ville lage enkel og god underholdningsfilm, men når kildematerialet er tekstene til Norges kanskje mest folkekjære band er det ikke unaturlig at folk kommer med høye forventninger.

Anders Nyeggen
anmeldelser@universitas.no

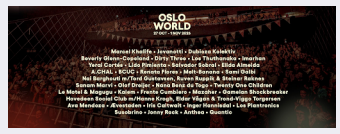
Kulturkalender uke 44 & 45

22/10 - 01/11

Fotoutstilling på Kunsthall Oslo

Det vil heller ikke være dumt å ta turen innom Kunsthall Oslo denne helgen, som i sine nye, lekre lokaler på Tøyen har åpnet utstillingen «The Wind Will Carry Us» med den nylig Khio-uteksaminerte kunstneren Dina Al-Makhrami. Fotografiene er preget av narrativer som utforsker Al-Makhramis menneskemøter fra de siste fire årene, og reiser til Brasil, Jemen, Senegal, Sri Lanka, Egypt og Marakko. De mange rammene er også laget med utgangspunkt i arabiske håndverkstradisjoner. Dette bidrar til å gi rommet en taktil følelse knyttet til arv, bevaring og gjennomgående spørsmål rundt hvilke minner som fortjener å bli tatt vare på.

Hva: Utstilling
Hvor: Kunsthall Oslo
Når: Til og med søndag 1. november

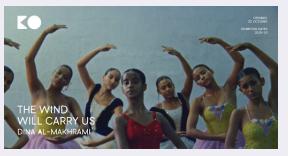

27/10 - 01/11

Oslo World

Hvilke musikalske konstellasjoner er det musikkfestivalen Oslo World ikke byr på? Med musikk fra en hel verden, vil det være lurt å få med seg litt av programmet før artistene melder sin avreise. Førstkommende fredag inntar stjerneprodusent og DJ Olof Dreijer Parkteatret. Her vil man som publikum få bade i en eksplosjon av farger og fornøyelse. Videre kan du på lørdagen få med deg den legendariske Beverly Glenn-Copeland, som er kjent for sine usedvanlige synth-utforskninger. Og som til glede for sine fans revitaliserte karrieren etter sin demensdiagnose. Begge artistene har fått en slags kult-status på hver sin kant, og denne helgen gir en unik mulighet til å sette seg inn i årsakene bak dette.

Hva: Festival
Hvor: Oslo Sentrum
Når: Til og med 1. november

01/11

Publikung: Solitskorets allehelgenskonsert

Høstens brutaliteter får en myk landing idet Solistkoret inviterer til en kveld med sitt sprikende og klassiske sangreportoar. Nærmest sømløst vil publikum bevege seg mellom århundrer. Man kan undre seg hvilken målgruppe en slik konsert vil nå. Vi får navn som Johannes Brahms, Gustav Mahler og Ildebrando Pizzetti. Likevel, og kanskje litt derfor, er det mulig å melde seg inn i den eminente gruppa Publikung, hvor høstens klassiske opplevelser kan oppleves til en litt billigere penge. Mon tro dette blir et månedlig nyhetsbrev studentene vil se frem til.

Hva: Korkonsert
Hvor: Sofienberg kirke
Når: Søndag 1. november

Verdensmesterskap i Stein

I ukens utgave av Universitas kan man lese om VM i stein-saks-papir. Redaksjonen i Ad-Notam har blitt utsendt til arrangementets søsterarrangement. VM i Stein.

–Vi ønsker å opplyse om det vakre vi kan være når vi bare står sammen, forteller Steinar Suvatne, som leder en debatt mellom Steinar Hallert og Steinar Sagen om hvordan Sudan og Sør-Sudan kan finne en fremtid med mindre konflikt, og jevnere fordeling av godene.

Videre får vi innblikk i hasjrøykekonkurransen. Dette er en jev gren av verdensmesterskapet, og har tiltrukket seg internasjonale deltakere. Dwayne Johnson tar *jointen* på innpust og freestyle-rapper over en lo-fi instrumental på utpust. Dominant fremvisning som alltid, og han ender såklart på førsteplass.

–*Have a gneiss day, love is all around, you shouldn't take it for granite* sier han mens han nekter å svare på spørsmålene vi har om hans manglende politiske engasjement i de kommende mid-termsene i USA, han plukker så opp en stol og smeller den i ryggen til en av publikummerne.

–I hit rock bottom, sier han mens han bryter ned gråtende, tydelig preget over at han har gått for langt.

Redaksjonen finner dette for billig og drar til det siste arrangementet. Kappspising. Der han fyren fra Askeladden vinner, og avslutter hele konkurransen. går.

Frank

Ukas studentvin

FESTEN ER OVER: Så har vi kanskje feiret våre 80 år som avis, men vi unner oss selv enhver sjanse til å la festen fortsette. Derfor åpner vi en flaske musserende vin denne tunge høstdagen, og skåler med glass i alle former og størrelser. Det lukter ikke mye, mer som minnene av en flaske med bobler - som passer bra her jeg forsøker å iscenesette et slags nachspiel for jubileumsfesten. Smaksmessig skiller vinen seg likevel fra sine prissøstre. Selv kan jeg ikke huske å ha drukket en flaske musserende vin til en så billig penge, uten å brekke meg. Smaken er dog litt barnslig, og det bruser godt i munnen. Det er søtt, surt og syrlig, og minner oss om grønn Frus. Kanskje kan man strekke seg så langt som å si at det likner en fancy sider. Det glir ned, men vi hadde nok ikke strukket oss etter denne på polet. *Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.*

Sorso Blanc de Noirs Spumante Brut

Pris: 149,90 kroner
Land: Italia, Sicilia
Alkohol: 11,00 prosent

Gyri Høiset,
vinanmelder i Universitas

Baksideredaktør: **August Søreide**
august.soreide@gmail.com 960 44 771

Ingen jobbmuligheter? Gjeninnfør adelen!

Norske studenter har en forgylt mulighet for å unngå lediggang. Det krever at vi tenker nytt om organiseringen av det norske samfunnet så vi unngår dagens situasjon der arbeidsledige og studenter fortsetter å drive landet mot økonomisk

Jeg ser stadig at studenter klager over manglende arbeidsmulighet. Rikssynsere og skravlepodkaster gremmer seg over at unge voksne er arbeidsledige. Løsningen? Gjeninnfør adelen!

Hvis vi gir de rikeste i landet adelstitler, vil det bli behov for å ansette flere tjenere for å vise frem nyvunnen status. Norge har rundt 500 milliardærer i skrivende stund. Om vi gir adelstitler basert på størrelse på formue – hertug for de aller rikeste, så grever, baroner, osv. – vil hver nyutnevnte stormann og -kvinne behøve en stab på i gjennomsnitt 30 personer basert på et avansert regnestykke jeg ikke har plass til å vise her. 500 x 30 = 15000 nye arbeidsplasser!

Fordelene med denne ordningen er mange. De rikeste iblant oss blir stadig mer velstående, som betyr at etterspørselen for nye tjenere vil øke. Samtidig er det prekær boligmangel for unge. Den nye adelen er den eneste gruppen som har råd til eiendommer og husbygging. Det betyr sengeplasser i uthuset og på loftet for tjenerstaben. Mulighetene for nettverksbygging er gode når fiffen møtes. Kanskje man blir tilbudt en forfremmelse av en nybakt ridder som har tjent seg rik på å dumpe gruveavfall i naturvernsområder? Man får stå lengre fremme i matkøen etter å ha holdt herskapets fyllekjøring skjult for sladderpressen? Egen bolig der man kan oppfostre husherrens illegitime avkom etter utenomekteskapelig samkvem? Her er det kun fantasien som begrenser mulighetene for en dreven student.

Særlig de mest ubrukelige og minst lønnsomme studentene – humanistene – vil kunne dra nytte av den nye adelsordningens ansettelsesbonanza. Språkvitere kan oversette når utenlandske storfolk er invitert, og filosofene kan rettferdiggjøre adelens makt ved å skrive debattinnlegg inspirert av filosofer som Rand, Yarvin, og Spetalen. Andre kan tørke støv, noe arkeologer og historikere egner seg spesielt godt til. Kjønnsviterne med farget hår og daddy issues kan opptre som gjøglere - de trenger ikke engang nye kostymer!

Å gjeninnføre adelen vil tilby studenter muligheter for personlig vekst og disiplin under oppsyn av landets fremste skikkelser. Stortinget burde komme på banen snarest mulig for å pålegge vår nye konge å i det minste gi alle på Kapitals liste over de 400 rikeste i landet en adelstittel. Endelig kan de komme tilbake fra eksil i Sveits og Dubai for å innta posisjonene de alltid har fortjent, men som Støre-regjeringen og andre kommunister har nektet dem av ren, venstrevridd trass. Når det er gjort vil vi kunne drastisk redusere lediggangen her til lands.

KVISS-KIRIAN

1. Hva heter USAs spesialutsending som nylig var i Oslo for et møte med Norge, Finland og Ukraina?
2. Hva heter den tidligere pressesekretæren i Det hvite hus som var i jobben i fem dager og kun svarte på tre spørsmål?
3. Det er snart mellomvalg i USA. I hvilken stat kan demokraten Adam Hamilton bli senator, en stat som ikke har valgt en demokrat til senatet siden 1932?
4. I hvilken by ligger verdens mest trafikkerte flyplass, som fraktet 106 millioner passasjerer i 2025?
5. Hva heter flygeren som forsvant over Stillehavet i 1937 i sitt forsøk på å fly rundt jorden?
6. Hvilken allianse ble SAS del av i 2024?
7. Hvilket svensk firma produserer militære og sivile sikkerhetssystemer, og hadde også et bilmerke som gikk konkurs i 2011?
8. Et annet svensk bilmerke produserer modeller som Agera, Jesko og Gemera, noen av verdens raskeste produksjonsbiler, men hva heter det?
9. Vi holder oss i Sverige, så hvilken svensk politiker og statsminister ble skutt og drept i 1986?
10. Knytt skandale til riktig norsk politiker. Mustafa-brevet, kjøp av sex i Riga, tjenestetelefon på ferie i Iran, tyveri av solbriller?
11. Hvor mange representanter sitter på Stortinget?
12. Hvem er tidenes yngste stortingsrepresentant?
13. Hva heter politisk redaktør i DN, som også er vokalist i bandet Gluecifer under pseudonymet Biff Malibu?
14. Hva er Malibu i alkoholens verden?
15. Hva skal en Tequila Sunrise inneholde ifølge IBA (International Bartenders Association)?
16. Hvilket grunnstoff ble oppdaget på solen før det ble funnet på jorden?
17. I hvilken spansk region ligger kyststrekningen «Costa del Sol»?
18. Hvem vant årets Ballon d'Or for kvinner?
19. Hvilket år er det snakk om? Forrest Gump har premiere, Dag Solstad gir ut Genanse og verdighet, Nelson Mandela innsettes som president i Sør-Afrika, Manchester United slår Chelsea 4–0 i FA-cupfinalen, og grunnstoff 110 (Darmstadtium) blir laget for første gang?r
20. Hva forbinder disse? H(63%); O(26%); C(9.5%); N(1.1%)?

av **Kirian Helgeby,**
kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

1. Steve Witkoff. 2. Katie Zacharia. 3. Kansas.4. Atlanta.5. Amelia Earhart.6. SkyTeam.7. Saab.8. Koenigsegg. Gemera har for eksempel plass til hele familien med fire seter og 200 liter bagasjerom. Og 2300 hestekrefter.9. Olof Palme.10. Henholdsvis Carl I. Hagen, Bård Hoksrud, Per Sandberg og Bjørnar Moxnes.11. 169.12. Frøya Skjold Sjursæther (MDG).13. Frithjof Jacobsen.14. En kokoslikør laget med rom.15. Tequila (45 ml), fersk appelsinjuice (90 ml) og grenadine (15 ml).16. Helium. Navnet kommer fra «helios», som betyr sol på gresk. Oppdagelsen ble gjort gjennom spektrallinjer fra solen.17. Andalucía.18. Alèxia Putellas.19. 1994.20. Sammensetningen til menneskekroppen etter grunnstoff (prosentandel av atomer).

0–4. Exphil på Bali: Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

5–9. AST1010 – Astronomi: Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10–14. Juss: Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15–20. Honours: WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

Tegneserie

av **Jesper Solomon**

